

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Athfhorbairt na Sraithe Sinsearaí

Tíreolaíocht na hArdteistiméireachta

Páipéir Shamplacha an CSS d'Ábhair Tráinse 2

NCCA

An Chomhairle Náisiúnta
Curraim agus Measúnachta
National Council for
Curriculum and Assessment

An Roinn Oideachais
agus Óige
Department of Education
and Youth

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Fáilte

**Seimineár Gréasáin
2026**

Tíreolaíocht na hArdteistiméireachta

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

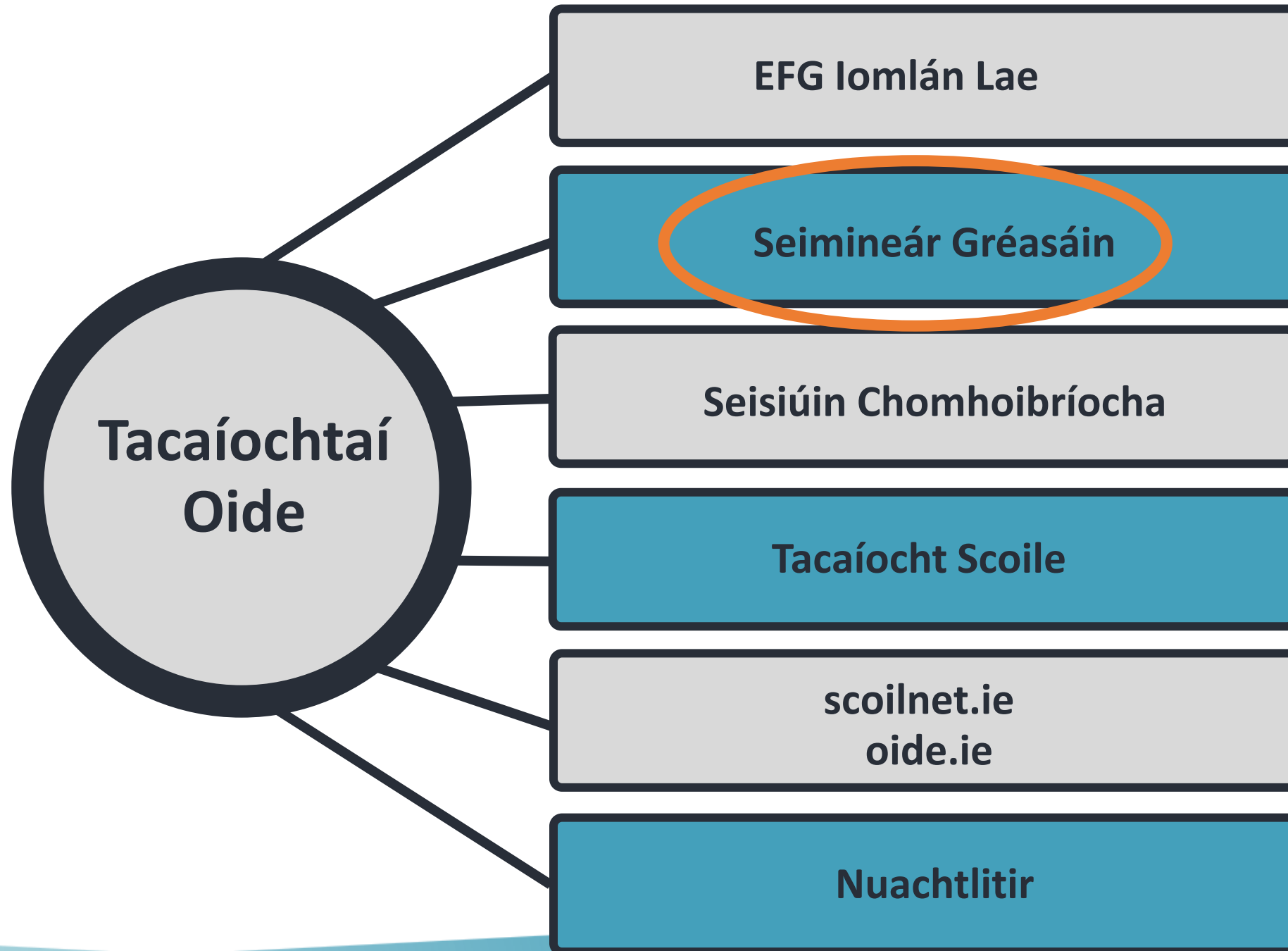
Ní dhéanfar an tEispéireas Foghlama Gairmiúil seo a thaifeadadh

Ní cheadaítear aon ghrianghraif, taifeadadh físe, taifeadadh fuaime ná gabhálacha scáileáin

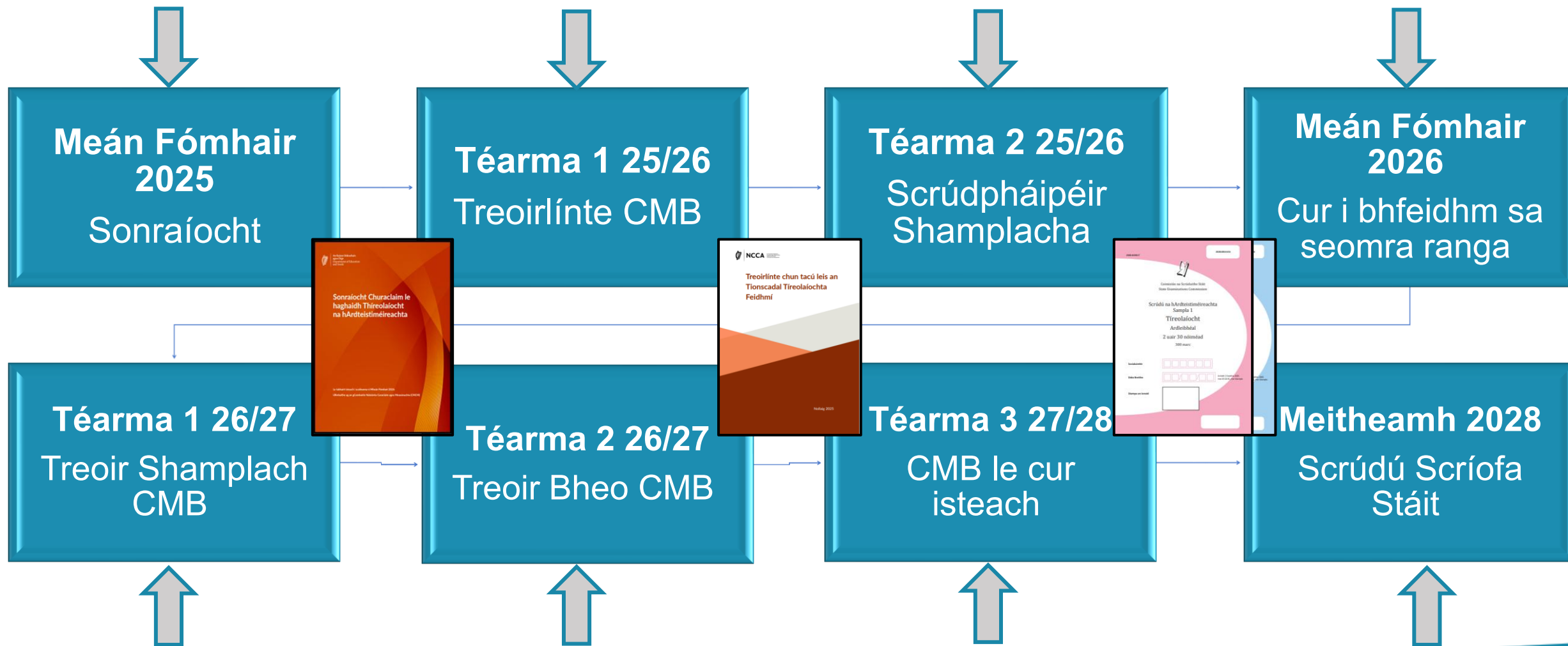

Beidh am ann chun aghaidh a thabhairt ar do chuid ceisteanna is féidir a chur tríd an ngné C agus F

Príomhdhátaí

Intinní Foghlama na Rannpháirtithe . . .

- Tuiscint a fháil ar thábhacht lárnach na sonraíochta i dtaca le teagasc, foghlaim agus measúnú
- Pléifimid struchtúr na scrúdpháipéar samplach ag ArdLeibhéal agus Gnáthleibhéal
- Aithneoimid an ról suntasach atá ag briathair ghnímh sa tsonraíocht agus an slí a úsáidtear focail treorach i gceisteanna scrúdúcháin
- Déanfaimid plé ar an slí a mheasúnaítear na torthaí foghlama thar na snáitheanna le húsáid an scrúdpháipéir samplaigh

Sceideal

Oide

Cuid 1 9:15 – 9:40	Forléargas ar an tsonraíocht agus ar an measúnú
Cuid 2 9:40 – 10:00	Struchtúr na scrúdpháipéar
Cuid 3 10:00 – 11:00	Scóip an Mheasúnaithe
11:00 -11:10	C&F

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Cuid 1

Forléargas ar an sonraíocht agus ar an
measúnú

Príomhdhoiciméid

Oide

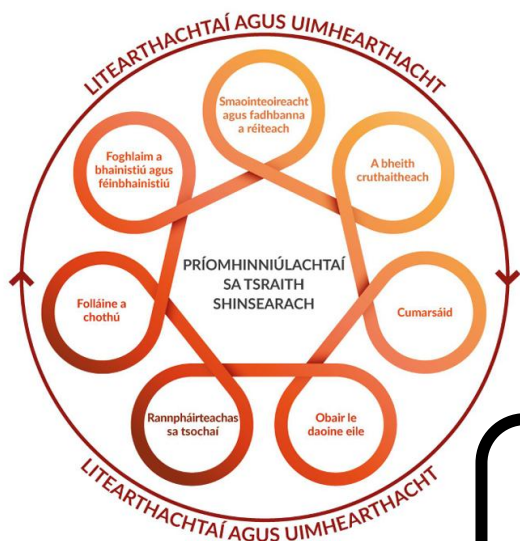
<https://tinyurl.com/22dbuabe>

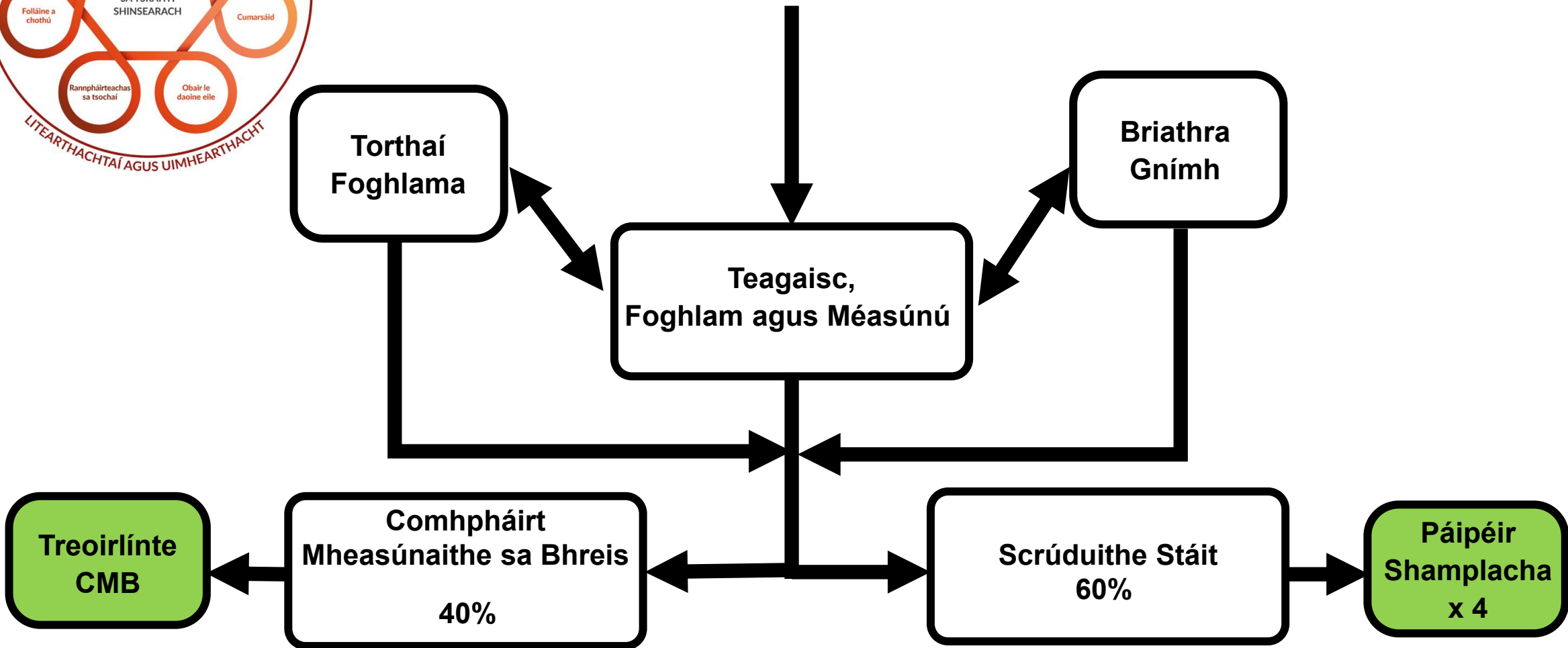
<https://tinyurl.com/bdz7frkk>

<https://tinyurl.com/y9kf2zyp>

Sonraíocht Tíreolaíochta

Príomhinniúlachtaí

De thoradh tascanna atá cuí agus mealltach a leagan síos, ceisteanna a chur agus aiseolas a thabhairt a chuireann neamhspleáchas an fhoghlaimora chun cinn, tacóidh an measúnú leis an bhfoghlaim agus leis an dul chun cinn, chomh maith le tacaíocht a thabhairt d'fhorbairt phríomhinniúlachtaí an scoláire agus coimriú a thabhairt ar an ngnóthachtáil.

(Sonraíocht Churaclaim le haghaidh Thíreolaíocht na hArdteistiméireachta , NCCA, 2025, lch.22).

Measúnú

Chomh maith le straitéisí éagsúla teagaisc, tacóidh straitéisí éagsúla measúnaithe le foghlaim an scoláire agus soláthróidh siad faisnéis do na múinteoirí agus do na scoláirí atá inúsáidte mar aiseolas, sa chaoi is gur féidir gníomhaíochtaí teagaisc agus foghlama a chur in oiriúint do riachtanais an fhoghlaimeora aonair.

(Sonraíocht Churaclaim le haghaidh Thíreolaíocht na hArdteistiméireachta, 2025, lch. 22).

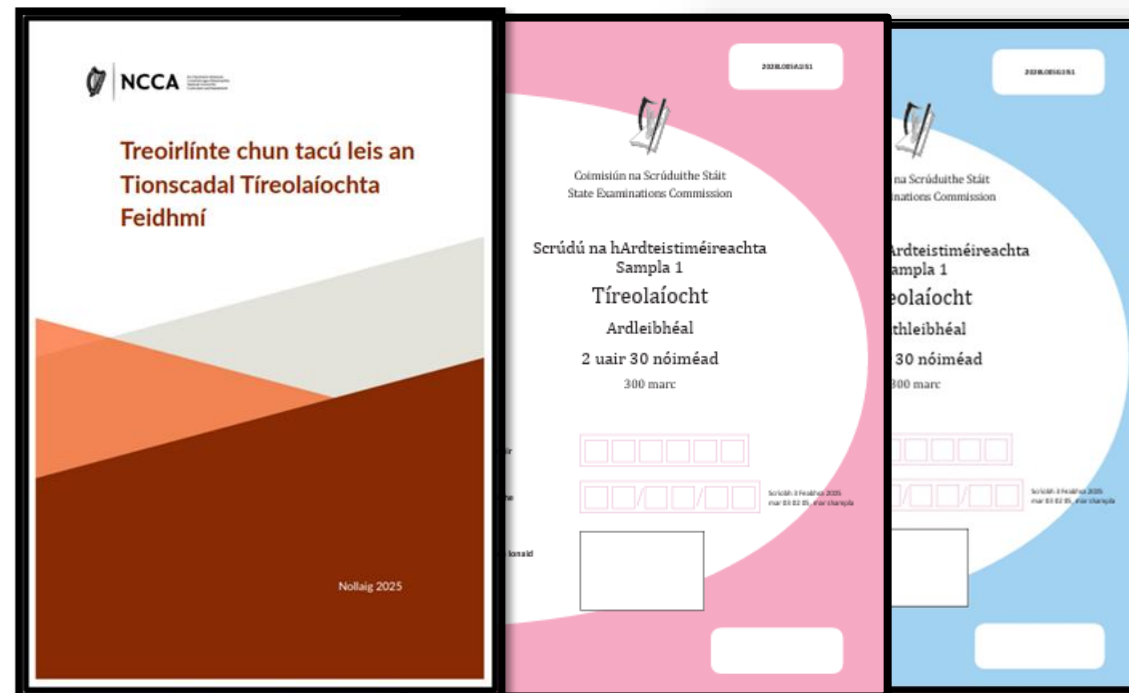

Measúnú i dTíreolaíocht na hArdteistiméireachta

Comhpháirt mheasúnaithe	Ualú	Leibhéal
Tionscadal Tíreolaíochta Feidhmí	40%	Treoir chomónta
Scrúdú scríofa	60%	Ardleibhéal agus Gnáthleibhéal

Tábla 2: Achoimre an mheasúnaithe i gcomhair teistiúcháin

Sonraíocht Churaclaim le haghaidh Tíreolaíocht na hArdteistiméireachta, 2025, lch. 22.
Achoimre an mheasúnaithe i gcomhair teistiúcháin

- **Leathanach 6** Foghlaim an scoláire sa tSraith Shinsearach
- **Leathanach 21** Teagasc le haghaidh fhoghlaim an scoláire
- **Leathanach 22** Measúnú
- **Leathanach 22** Measúnú don teistiúchán
- **Leathanach 23** Comhpháirt Mheasúnaithe sa Bhreis
- **Leathanach 25** Socruithe réasúnta

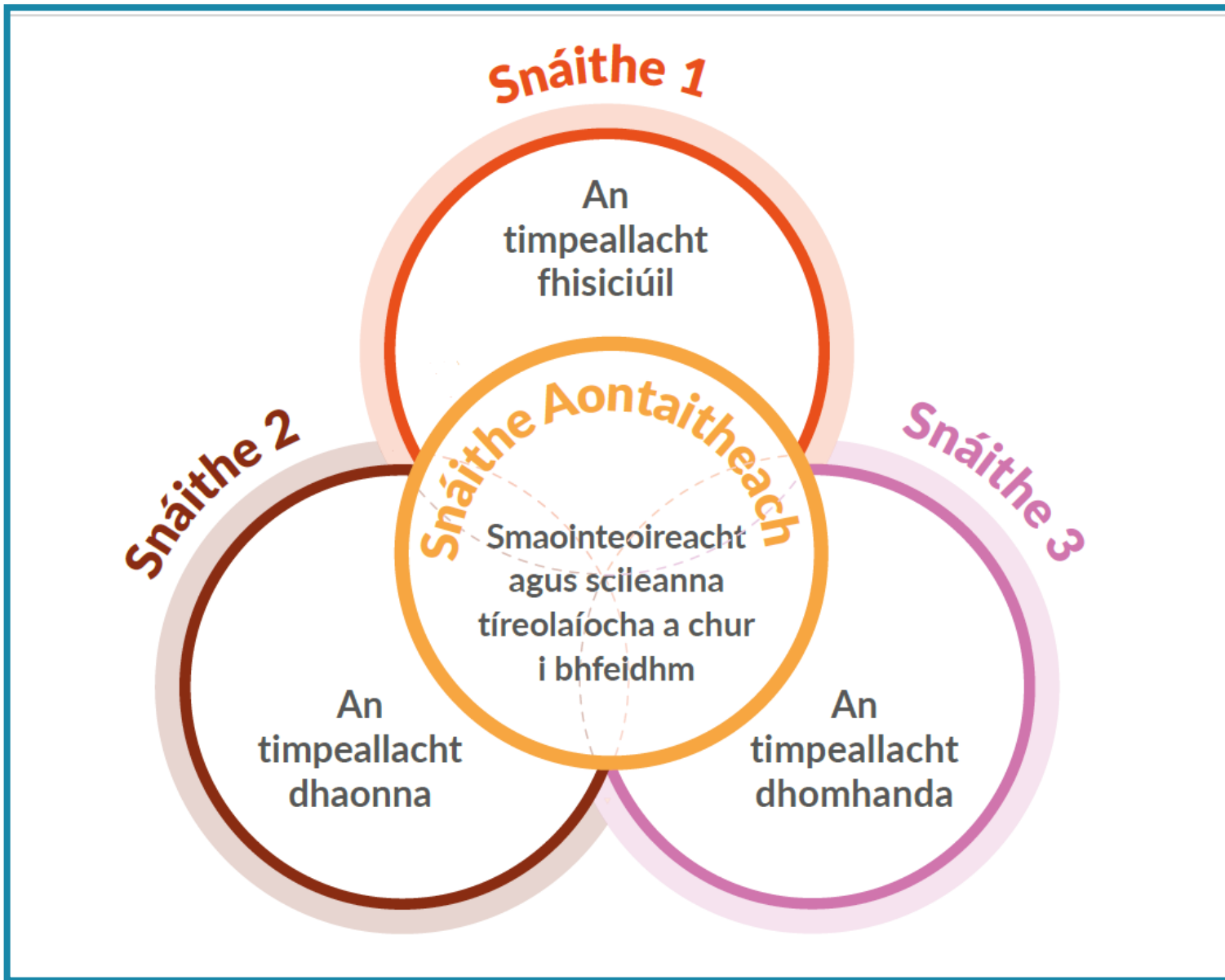

Measúnú don teistiúchán

- Tá an measúnú don teistiúchán bunaithe ar an réasúnaíocht, ar chuspóirí agus ar thorthaí foghlama na sonraíochta seo
- Beidh idirdhealú le sonrú sa mheasúnú freisin tríd an ábhar spreagthach a úsáidtear, agus trí mhéid na tacaíochta struchtúrtha a thugtar do na scoláirí atá i mbun scrúduithe ag leibhéal dhifriúla

(Sonraíocht Churaclaim le haghaidh Thíreolaíocht na hArdteistiméireachta, 2025, Ich. 22).

Snáitheanna Staidéir

Snáitheanna staidéir agus torthaí foghlama

- Sa cholún ar dheis, tá torthaí foghlama a dhéanann cur síos ar an eolas, na scileanna, na luachanna agus na meonta ba cheart a bheith ar chumas na scoláirí i ndiaidh tréimhse foghlama
- Sa cholún ar chlé, déantar cur síos ar réimsí ar leith faoina bhfoghlaimíonn na scoláirí
- I dteannta a chéile, cuirfidh siad seo soiléireacht agus comhleanúnachas leis na codanna eile den tsonraíocht ar fáil

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas	Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí
Talmhaíocht agus iascaigh • tosca eacnamaíocha, timpeallachta agus sóisialta a imríonn tionchar ar an talmhaíocht • cleachtais talmhaíochta a bhíonn ag athrú, lena n-áirítear diansaothrú, cuir chuige orgánacha, táirgeadh bia uirbeach, agus úsáid teicneolaíochta • athruithe sa tionscal iascaireachta: forbairt do bharshaothraithe, iascaigh intíre agus caomhnú • beartais an Aontais Eorpaigh a bhaineann le talmhaíocht agus iascaigh	3.1 scrúdú a dhéanamh ar thábhacht agus nádúr athraitheach na talmhaíochta in Éirinn 3.2 athruithe sa tionscal iascaireachta in Éirinn a fhiosrú 3.3 tionchar bheartais an Aontais Eorpaigh ar an talmhaíocht agus ar iascaigh in Éirinn a phlé

Aguisín 1: Gluais de bhriathra gnímh

Cuireadh an ghluais seo i dtoll a chéile chun na torthaí foghlama a shoiléiriú. Déantar cur síos ar gach briathar gnímh i dtéarmaí na rudaí ba cheart a bheith ar chumas na scoláirí ach an toradh foghlama a bhaint amach.

Briathar gnímh	Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí
Aithin	firicí, saintréithe nó coincheapa atá riachtanach (ábhartha/oiriúnach) chun cás, imeacht, próiseas nó feiniméan a thuiscint a shainaithint
Anailisigh	staidéar nó scrúdú a dhéanamh ar rud go mion, rud a mhiondealú chun na bunghnéithe nó an bunstruchtúr a nochtadh; codanna agus coibhneasa a shainaithint, agus fianaise a léirmhíniú chun teacht ar chonclúidí
Ceap	na coincheapa nó na hargóintí cuí a chur in iúl go beacht agus go córasach
Cuir in iúl	leaganacha amach cuí a úsáid chun brí a chomhroinnt, malartú a dhéanamh nó eolas a chur i láthair le pobal
Cuir síos	pictiúr nó íomhá mhionsonraithe a fhorbairt ar struchtúr nó ar phróiseas, mar shampla, ag úsáid focal nó léaráidí mar is cuí; plean, ionsamhlú nó samhail a tháirgeadh
Déan	tabhairt faoi ghníomhaíocht
Déan taighde	sainfhiosrú a dhéanamh, ag úsáid iniúchadh casta agus criticiúil
Fiosraigh	breathnaigh, déan staidéar, d'fhonn firicí a chruthú
Iniúch	breathnú, staidéar, nó mionscrúdú córasach a dhéanamh, chun firicí a chinntiú agus teacht ar chonclúidí nua
Léirthuiscint a bheith ag... do...	an bhrí, an luach nó an tábhacht atá le rud a aithint
Measúnaigh (breithiúnas eiticíúil)	fianaise a bhailiú agus a scrúdú chun breithiúnais agus breithmheas a dhéanamh; cur síos a dhéanamh ar an gcaoi a dtacaíonn nó nach dtacaíonn fianaise le breithiúnas; srianta fianaise i gconclúidí a shainaithint; breithiúnais a dhéanamh faoi na smaointe, faoi réitigh nó faoi mhodhanna
Measúnaigh (sonraí)	sonraí a bhailiú agus a scrúdú chun breithiúnais agus breithmheas a dhéanamh; cur síos a dhéanamh ar an gcaoi a dtacaíonn nó nach dtacaíonn fianaise le conclúid i bhfiosrúchán nó in iniúchadh; srianta sonraí i gconclúidí a shainaithint; breithiúnais a dhéanamh faoin smaoineamh, faoi réitigh nó faoi mhodhanna
Minigh	mionchuntas a thabhairt arna thacú le fáthanna nó cúiseanna
Pleanáil	modh nó cur chuige a cheapadh nó a bheartú
Pléigh	athbhreithniú tomhaiste cothrom a thabhairt a chuimsíonn réimse argóintí, peirspictíochtaí, tosca nó hipitéisí atá bunaithe ar fhianaise chuí
Sainaithe	patrúin, firicí nó sonraí a aithint; freagra a sholáthar ó roinnt féidearthachtaí; floras nó gné shainiúil a aithint agus a lua go hachomair
Scrúdaigh	breathnú go grinn ar argóintí, coincheapa, sonraí, faisnéis, agus/nó scéalta d'fhonn bunús, barúlacha, peirspictíochtaí, treochothaí agus/nó caidrimh a nochtadh
Sintéisigh	smaointe difriúla, sonraí, faisnéis agus/nó eolas a thabhairt le chéile, san fhoirm scríofa nó i bhfoirm eile, chun smaoineamh nua nó tuiscint níos doimhne a chruthú
Tabhair breac-chuntas	na príomhphointí a thabhairt, gan ach na píosaí faisnéise riachtanacha a thabhairt
Taispeáin	na príomhphointí a thabhairt, gan ach na píosaí faisnéise riachtanacha a thabhairt

Gluais de Bhriathra Gnímh

Difrealú sa Tíreolaíocht idir an Gnáthleibhéal & an Ardleibhéal

Éileoidh na ceisteanna scrúdaithe go léireoidh na scoláirí foghlaim atá cuí don leibhéal

(Sonraíocht Churaclaim le haghaidh Thíreolaíocht na hArdteistiméireachta , 2025, lch. 22).

Briathra Gnímh

Tá Príomhinniúlachtaí leabaithe ar fud na dTorthaí Foghlama.

Sonraíonn an Briathar Gnímh ón Toradh Foghlama an leibhéal is airde is féidir leis an scoláire a bhaint amach.

Tarraingeoidh Focail Ordaithe sna páipéir scrúdaithe ar eispéiris foghlama an scoláire atá oiriúnach do gach leibhéal.

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Cuid 2

Struchtúr an scrúdaithe

POINTÍ IS TÁBHACHTAÍ

Oide

Dearadh an pháipéir

- Níos lú leathanach
- Laghdaithe ó scrúdú scríofa 80% go scrúdú scríofa 60%
- D'fhéadfaí go n-athródh an líon leathanach ó bhliain go bliain
- Cuireann sé le taithí an scoláire ar Thíreolaíocht na Sraithe Sóisearaí
- Leabhrán críochnúcháin ina iomlán

Treoracha

- Tá treoracha le fáil ar - Leathanach 2
- Tá treoracha le fáil i ngach cuid chomh maith
- Agus ansin i ngach ceist
- Tá cuspóir le gach treoir

Léarscáileanna agus Grianghraif

- Scrúdófar Léarscáil Nua Tháilte Eireann de scála 1:50,000 ó 2028
- Dála na Sraithe Sóisearaí, scrúdófar scálaí léarscáile éagsúla (U5 - SLAanna) e.g., 1:10,000
- Beidh grianghraif anuas (grianghraif ón aer) sa scrúdú, dála Thíreolaíocht na Sraithe Sóisearaí

Spásanna chun freagartha

- Is ar chailíocht an fhreagra atá an bhéim
- Ábhar machnaimh: an briathar treorach agus an spás atá ar fáil
- Níl aon bhaint ag fad na ceiste le cé chomh éasca is atá an cheist
- Is amhlaidh a theastaíonn smaointeoireacht ardoird le haghaidh freagraí níos gearra de réir an chomhthéacs.

Briathra Gnímh

- Sonraíonn an Briathar Gnímh ón Toradh Foghlama an leibhéal is airde is féidir leis an scoláire a bhaint amach.
- Tarraingeoidh Focail Ordaithe sna páipéir scrúdaithe ar eispéiris foghlama an scoláire atá oiriúnach do gach leibhéal.

Athruithe ar an tsraith léarscáilíochta Discovery ar scála 1:50,000

Tá branda Thailte Éireann ar na léarscáileanna nua agus ní bheidh lógó orthu ach lógó Thailte Éireann atá ann in áit lógó Shuirbhéireacht Ordanáis Éireann.

Cuireadh an eochair eolais nua ina ceathrúna ar mhaithe le léamh a éascú

EOLAS LÉARSCÁILE

Maidir leis an eochair eolais, athdhearadh a leagan amach chun teacht leis an táirge nua léarscáile ar scála 1:50,000.

Cuimsítear an méid seo a leanas:

- Siombailí nua:** Seasann siombailí breise do ghnéithe léarscáile nuashonruithe – ní úsáidtear ach trí dhath ar mhaithe le comhleanúnachas.
- Dath fíona a sheasann do shiombailí 'topografacha' agus 'turasóireachta' ar talamh, ach amháin 'seaniarsmaí', a bhfuil dath dearg orthu.
 - Dath gorm ar siombailí a sheasann do sheirbhísí 'mara', mar atá seirbhísí ar muir.
 - Dath dearg ar siombailí a sheasann do sheirbhísí éigeandála.
 - Cuireadh deireadh le roinnt siombailí a úsáideadh ar an tseaneochair eolais agus ní bheidh siad ar an eochair eolais nua.

Gnéithe Athdheartha: Rinneadh mionchoigeartú ar shiombailí reatha d'fhonn is go mbeadh cuma níos soiléire is níos comhaimseartha orthu.

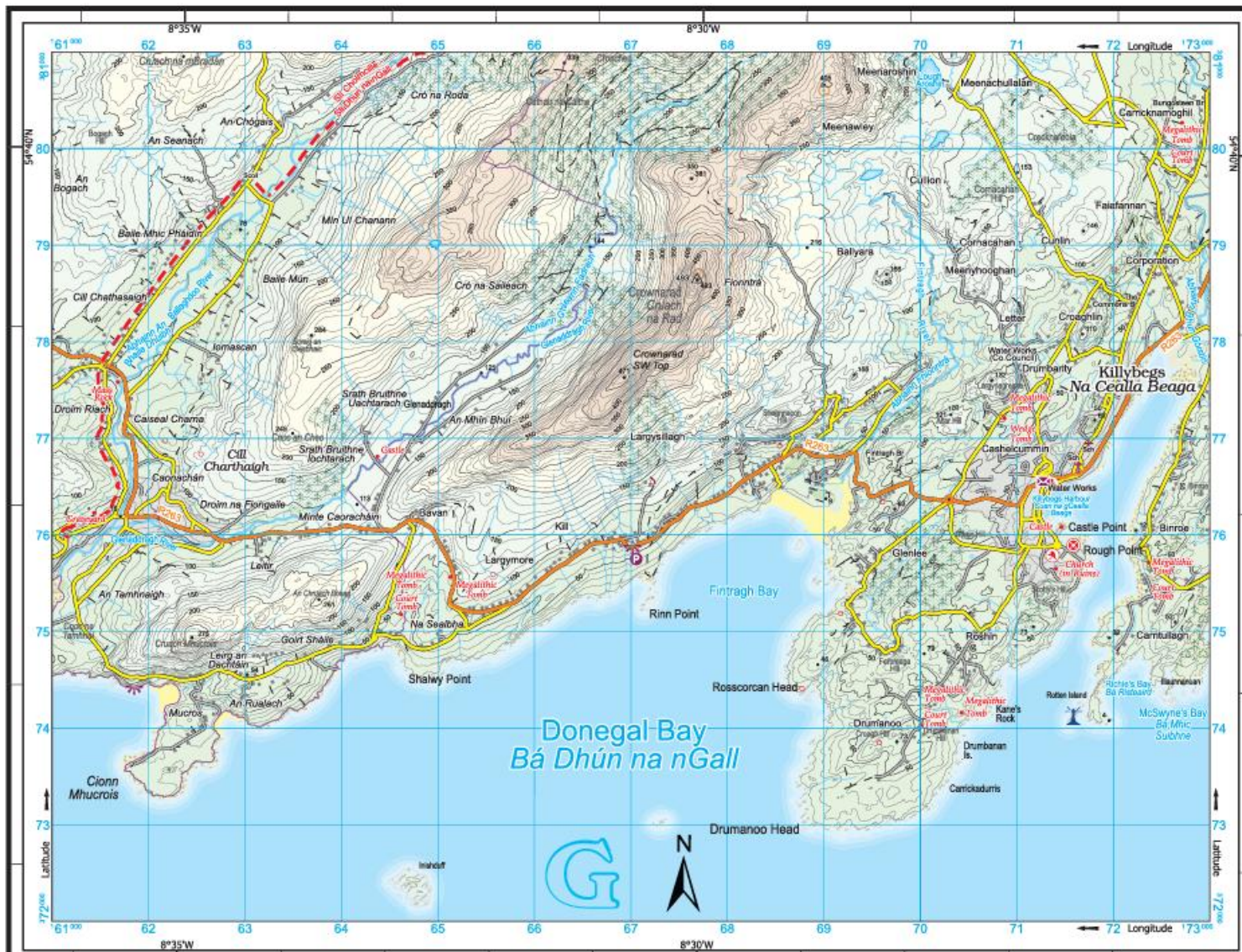
Caighdeánú: Tá siombailí le fáil i ngach táirge léarscáile ag teacht lena chéile anois.

Rangú Loighiciúil: Rangálfear gnéithe faoi cheannteidil shoiléire atá bunaithe ar a bhfeidhm agus a n-úsáid

Athruithe ar an grafaic eolais sa tsraith léarscáilíochta "Discovery" de scála 1:50,000 ó Thailte Éireann

<https://oide.ie/wp-content/uploads/2026/01/Athruithe-ar-an-tsraith-learscailiochta.pdf>

Compiled and published by Tallie Eireann,
 Phoenix Park, Dublin 8, Ireland D08 F2E4.
 All rights reserved. No part of this publication
 may be reproduced, stored in a retrieval system or
 transmitted in any form or by any means
 electronic, mechanical, photocopying, recording,
 or otherwise, without the prior written
 permission of the copyright owners.

© Tallie Eireann 2025

Sáilíonn atáilgeach nuair a úsáidtear na cóipeanna
 Tallie Eireann. Gáin ceo ar coimeáil. Níl
 cead aon chuid de seo a chéile a athscráil nó a
 chéile a athscráil nó a chéile a athscráil nó a
 ar aon bhealach gan cead scríobhann na nGall
 ón úinéir an chóipeáil.

Unauthorised reproduction infringes Tallie
 Eireann copyright. All rights reserved. No
 part of this publication may be reproduced,
 stored in a retrieval system or transmitted in
 any form or by any means without the prior
 written permission of the copyright owners.

Tíreolaíocht Ardleibhéal agus Gnáthleibhéal 1:50,000 Léarscáil Sampla 1

Tailte Éireann Legend Eochair 1:50,000

TRANSPORTATION/ IOMPAR

	Mótarbhealach (Uimhreacha saoragal) Motorway (Unrestricted number)		Bothar léarsaíoch náisiúna National secondary road		Boithne de chineál eile Other roads		Aerfort Airport		Iarróid Railways		Tollán iarróid Rail tunnel
	Bóthar doia (Doialabhoth) Talled road (Toll booth)		Carrbhealach dubailte Dual carriageway		Bealach Track		Aergháiric Aerfield		Crosaire comhréidh Level crossing		Cúlafort farantóirachta Ferry port
	Ionad seirbhíse mótarbhealach Motorway services		Bóthar réigiúnaigh Regional road		Tollán bóthair Road tunnel		Bíod fartha Ferry		Stáisiún traenach Train station		Iarróid tionsclaíoch Industrial line
	Bothar príomha náisiúna National primary road		Bóthar den tríú gríd Third class road		Bóthar á dhéanamh Road under construction						

TOPOGRAPHY/ TOPOGRAFAÍOCHT

	Forsala bhuaireach Coniferous woodland		Stáisiún cumhachta Power station		Abhainn nó sruthán River or stream		Teach solais in duine/ as dúid Lighthouse in use/ disuse		Cuaille triantóirachta Triangulation pillar		Summits over 600m+ must have a topographic prominence of 15m, summits between 400m and 599m a topographic prominence of 30m, and summits from 150m to 399m a prominence of 150m. The summit information supplied is courtesy of the Mountain Views hillwalking community. The lists used, updated to 2009, include the "Andrins" 500m list, "Vandeleur-Lynam" 600m list, and other lists for smaller tops and county high points. Altitudes are given in metres above Mean Sea Level at Malin Head, Co. Donegal.
	Coltairmach dhúilleibheach Deciduous woodland		Crann Cumannóidhe Communication mast		Loch Lake		Rabhcán Beacon		Céim inlíne comhairle 10m 10m contour interval		
	Forsala mhéasachta Mixed woodland		Míleáil, eaglais agus eaglais Míleáil, church and cathedral		Canál Canal		Teorainn idirnáisiúnta International boundary		Céim inlíne comhairle 30m 30m contour interval		
	Spás glas Green space		Sáidchomhartha ainmnithe Named antiquities		Trí Beach		Teorainn chontae County boundary		Spota airde Spot height		
	Líneáiltear faoi theoirimh Built up area		Cíos, m.ah. náth nó líos Enclosure, e.g. ringfort		Lábh Mud		An Ghaeltacht Irish speaking area		Summit above 600m		
	Line tarchurtha leictreachais Electricity transmission line		Láthair dhatha Butterfield		Gáineamh & scaineagán Sand and shingle		Tailte raon míleata Military range lands		Summit between 400m - 599m		
	Fairm ghaoithe Wind farm		An charrag leathan Flat rock		An charrag leathan Flat rock		An charrag leathan Flat rock		Summit below 400m		

TOURISM/ TURASÓIREACHT

	Ionad eolais turasóireachta Tourist Information		Ionad páirceála Parking		Tuarman nátrú Nature reserve		Ceann sli Trailheads		Bealach glas Greenway		Stáisiún Garda Garda Station
	Óifig phost Post office		Ionad searbhachta Waymarked walks		Golfchúrsa, machaire gailf Golf course or links		Bealach rothar Cycle route		Conair marcachta Horse riding trail		Ospidéal Hospital
	An Taisce National Trust		Láithreán campáil Camping site		Riachána Race course		Bealach rothar Waymarked walks/ Cycle route		Conair lapadála Paddle trail		Stáisiún díteáin Fire station
	Ionad léimhíneálacháin Interpretive centre		Láithreán caráin (dírthóra) Caravan site (Irish)						Tarrtháil cósta Coastal rescue		

MAP INFORMATION/ EOLAS LÉARSCÁILE

Unauthorised reproduction infringes Tailte Éireann copyright. All rights reserved. No part of this publication may be copied, reproduced or transmitted in any form or by any means without the prior written permission of the copyright owners.

Sárailiann atáirgeadh neamhúdartha raithe cóipchearta Tailte Éireann. Gach cead ar cosúimh. Ní ceadmíocháin aon chuid den fhóilseachán seo a chloipeáil, a atáirgeadh nó a tharchur in aon fhóirm ná ar aon bhealach gan cead i scríbhinn roimh ré ó úinéirí an chóipchearta.

www.tailte.ie

This is a sample reference only
Sample reference: **G 103 079**

Compiled and published by Tailte Éireann
Arna thionsú agus arna fhoilsiú ag Tailte Éireann.

Tíreolaíocht Ardleibhéal agus Gnáthleibhéal Eochair Eolas

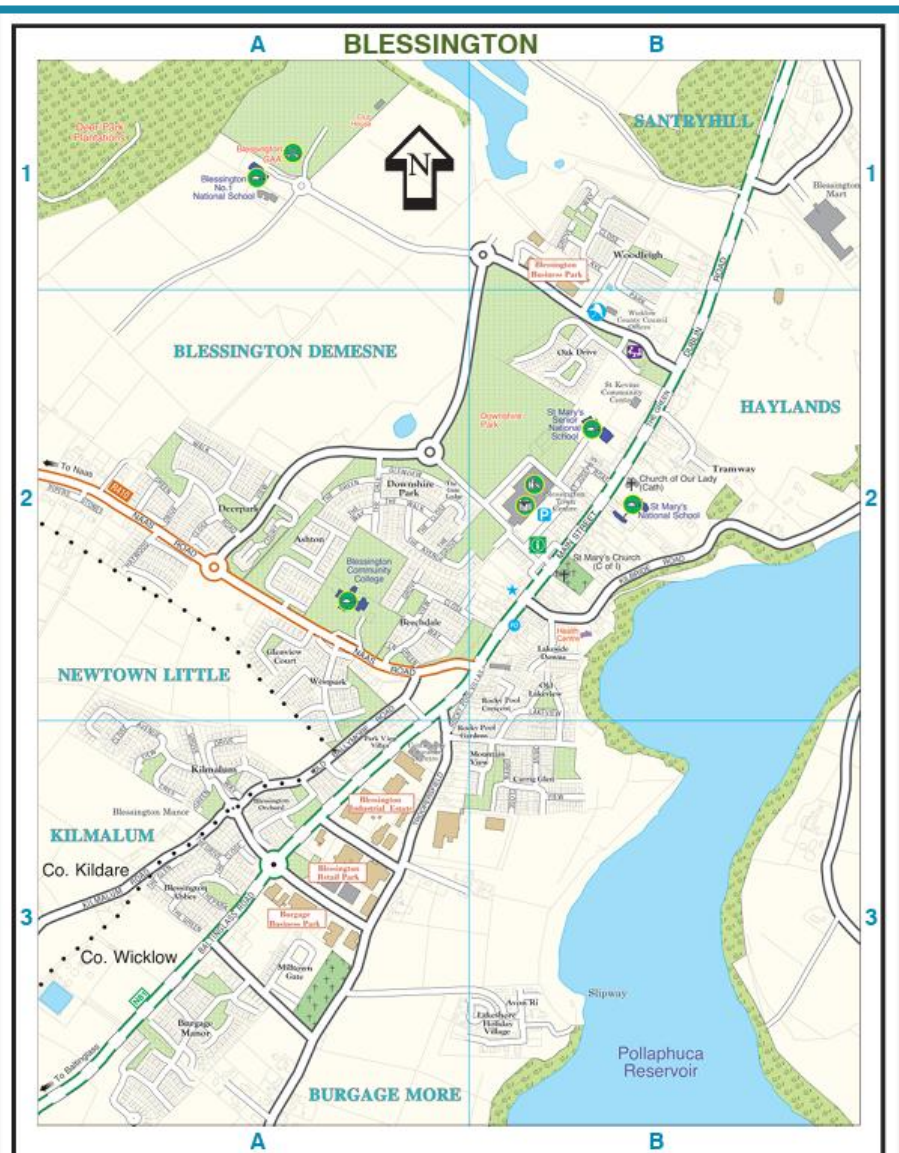

Tíreolaíocht Ardleibhéal agus Gnáthleibhéal

Léarscáil 1:10,000

Sampla 2

Unauthorized reproduction infringes Talla Éireann and Government of Ireland copyright. All rights reserved. No part of this publication may be copied, reproduced or translated in any form or by any means without the prior written permission of the copyright owners.

Sarwornn údarshrádair neamhdhulathraíochtair Talla Éireann agus Rialtas na hÉireann. Gach cead ar cearnán. Ní ceadmhach don chuid den fhéideacht seo a chloicéil, a athscráil nó a thráchtáil in aon fhorm-áir ar aon bhealach part ceoil i scríobhadh rann nó ó údarshrádair neamhdhulathraíochtair.

Compiled and published by Talla Éireann - Surveying, Phoenix Park, Dublin 8, Ireland D08 F9E4.
 Arna threallú agus arna fhoilsiú ag Talla Éireann - An Rannóg Náisiúnta Léarscáilochta, Páirc an Fhionnasa, Baile Átha Cliath 8, Éire D08 F9E4.

© Talla Éireann 2023

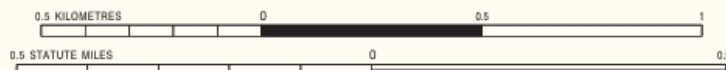

LEGEND / EOCHAIR EOLAIS

	MOTORWAY MÓTARBHEALACH		LIGHTHOUSE TEACH SOLAIS
	NATIONAL PRIMARY ROAD BÓTHAR PRÍOMHA NAISIÚNTA		ONE WAY STREETS SRÁIDEANNA AONTREO
	NATIONAL SECONDARY ROAD BÓTHAR TANAISTEACH NAISIÚNTA		MAINLINE RAIL STATION STAISIÚN TRAENACH PRÍOMHLÍNE
	REGIONAL ROAD BÓTHAR REIGIÚNACH		ART GALLERY GAILEARAÍ EALÍNE
	MAIN ROADS / STREETS PRÍOMHBHÓITHRE / PRÍOMHSHRÁIDEANNA		SAMPLE LANDMARK BUILDING FOIRGNEAMH SAINCHOMHARTHA SAMPLACH
	OTHER ROADS / STREETS BÓITHRE / SRÁIDEANNA EILE		CINEMA PICIÚRLANN
	NARROW STREET / PRIVATE ROADS SRÁID CHUNG / BÓITHRE PRÍOBHÁIDEACHA		GAELIC GROUND PÁIRC NA NGAEL
	ROAD UNDER CONSTRUCTION BÓTHAR A DHEANAMH		LIBRARY LEABHARLANN
	PEDESTRIAN STREETS SRÁIDEANNA COISITHE		MUSEUM MUSAEM
	GREEN AREA LIMISTÉAR GLAS		RUGBY GROUND PÁIRC RUGBAÍ
	WOODED AREA LIMISTÉAR FAOI CHRAINN		TOURIST OFFICE OIFIG TURASÓIREACHTA
	COMMERCIAL / INDUSTRIAL TRACHTÁLA / TIONSCLAÍOCH		SHOPPING COMPLEX COIMPLÉASC SIOPADÓIREACHTA
	HOSPITAL / SCHOOL OSPIDÉAL / SCOIL		SCHOOL / COLLEGE SCOIL / COLÁISTE
	WATER UISCE		SOCCER GROUND PÁIRC SACAIR
	HOSPITAL OSPIDÉAL		THEATRE AMHARCLANN
	FIRE STATION STAISIÚN DÓITEÁIN		VISITOR CENTRE IONAD CUIRTEOIRÍ
	GARDA (POLICE) GARDA SÍOCHÁNA		GOLF COURSE GALFCHURSA
	PARKING IONAD PAIRCEÁLA		CAMPING SITE LÁITHREÁN CAMPÁLA
	POST OFFICE OIFIG PHOIST		CARAVAN SITE LÁITHREÁN CARBHÁN
	CHURCH EAGLAIS		RAIL LINE LINE IARNRÓID
	MONUMENT / STATUE SÉADCHOMHARTHA / DEALBH		COUNTY BOUNDARY TEORAINN CHONTAE

SCÁLA 1:10,000 / SCALE 1:10,000

10 ceintiméadar sa chiliméadar (taobh chearnóg eangal) 10 centimetres to 1 Kilometre (grid square side)

Tíreolaíocht Ardleibhéal agus Gnáthleibhéal Eochair Eolas 1:10,000 Sampla 2

Teacht ar Eolas a bhaineann leis an Measúnú

Páipéar Samplach
2 Gnáthleibhéal
2 Ardleibhéal
Léarscáil & Eochair Eolas

<https://www.examinations.ie/>

Oide

Scrúdpháipéir Shamplacha na Sraithe Sinsearaí

Ábhair nua agus athbhreithnithe le tabhairt isteach i scoileanna i Meán Fómhair 2025

Sciar 1 **Sciar 2** Sciar 3 Sciar 4 Sciar 5

Ábhair nua agus athbhreithnithe le tabhairt isteach i scoileanna i mí Mheán Fómhair 2026

Tá na scrúdpháipéir shamplacha ar fáil anois d'ábhair thráinse 2 agus féadfar teacht orthu ach clíceáil ar an ábhar cui sa tábla thíos.

Tá eolas breise ar Chlár Athfhorbartha na Sraithe Sinsearaí ar fáil ar shuíomh gréasáin na Roinne Oideachais [anseo](#).

Féadfar aon aiseolas maidir lena bhfuil sna hábhair shamplacha seo a chur isteach ar ríomhphost chuig scr@examinations.ie

Tá cáipéis Ceisteanna Coitianta ar Ábhair Shamplacha na Sraithe Sinsearaí ar fáil [anseo](#)

Tá Ciorclán S49/26 Athfhorbairt na Sraithe Sinsearaí – Scrúdpháipéir Shamplacha do Thráinse 2 ar fáil [here](#)

Tá Sceideal Sealadach deiridh na scrúduithe agus dátaí críochnaithe do 2027 [anseo](#)

Sciar 2		
Cuntasaíocht *	Teicneolaíocht Fofgníochta	Innealtóireacht
Béarla *	Tíreolaíocht	Saoil, Pobal agus Obair
Corpoideachas		

* will not be given effect earlier than September 2027

Scrúdpháipéir Shamplacha

<https://www.examinations.ie/scr/>

Oide

2025 MEIBHIT 2025 MEIBHIT

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Scrúdú na hArdteistiméireachta
Sampla 1
Tíreolaíocht
Ardleibhéal
2 uair 30 nóiméad
300 marc

Scrúdóir:

Dáta Breithe: Scrúdú 3 Feabhraí 2025
mar 03 02 01, áfach

Stampa an Ionsáid:

2025 MEIBHIT 2025 MEIBHIT

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Scrúdú na hArdteistiméireachta
Sampla 1
Tíreolaíocht
Gnáthleibhéal
2 uair 30 nóiméad
300 marc

Scrúdóir:

Dáta Breithe: Scrúdú 3 Feabhraí 2025
mar 03 02 01, áfach

Stampa an Ionsáid:

2025 MEIBHIT 2025 MEIBHIT

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Scrúdú na hArdteistiméireachta
Sampla 2
Tíreolaíocht
Ardleibhéal
2 uair 30 nóiméad
300 marc

Scrúdóir:

Dáta Breithe: Scrúdú 3 Feabhraí 2025
mar 03 02 01, áfach

Stampa an Ionsáid:

2025 MEIBHIT 2025 MEIBHIT

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Scrúdú na hArdteistiméireachta
Sampla 2
Tíreolaíocht
Gnáthleibhéal
2 uair 30 nóiméad
300 marc

Scrúdóir:

Dáta Breithe: Scrúdú 3 Feabhraí 2025
mar 03 02 01, áfach

Stampa an Ionsáid:

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Struchtúr

Struchtúr an Scrúdaithe

Oide

Ardleibhéal

- **Fad ama:** 2 uair an chloig 30 nóiméad
- **Marcanna Iomlána:** 300
- **Rannóg:** A, B, C

Gnáthleibhéal

- **Fad ama:** 2 uair an chloig 30 nóiméad
- **Marcanna Iomlána:** 300
- **Rannóg:** A, B

Roinn A

- Tá sé ann sna páipéir ag an nGnáthleibhéal & ag an Ardleibhéal
- Freagair gach ceist
- Rud a chuimsíonn ceisteanna gearra: e.g. cuir tic leis an mbosca, fíor/bréagach, meaitseáil téarmaí, lipéadaigh léaráid, freagraí aon fhocail nó aon abairte agus roinnt ceisteanna atá scilbhunaithe
- Scrúdaítear an snáithe aontaitheach agus na snáitheanna comhthéacsúla
- Tá éagsúlacht thar na ceisteanna ó thaobh deacrachta de agus ní mar a chéile an líon ceisteanna i ngach páipéar

Roinn B

- Tá sé ann sna páipéir ag an nGnáthleibhéal & ag an Ardleibhéal
- Ardleibhéal: ceithre cheist – roghnaigh trí cinn acu
- Gnáthleibhéal: cúig cheist – roghnaigh ceithre cinn acu
- Baineann téama le gach ceist agus tá ilpháirteanna i ngach ceann; tugtar faoi gach páirt i ngach ceist
- Scrúdaítear an snáithe aontaitheach agus na snáitheanna comhthéacsúla
- Measúnaítear réimse torthaí foghlama sna ceisteanna
- I ngach ceist, tá gnéithe a bhaineann le scileanna agus le heolas
- Má thugann duine faoi gach ceist, marcáiltear gach ceann acu agus déantar na scórtha is airde a chomhaireamh

Roinn C (Ardleibhéal Amháin)

- Dhá cheist – ceann acu le roghnú ag scoláirí
- Scrúdaítear an snáithe aontaitheach agus na snáitheanna comhthéacsúla
- Tá treoracha/tacaíochtaí ar leith i ngach ceist chun scoláirí a threorú – ba cheart duit plé a dhéanamh i do fhreagra ar ...
- Tá focal treorach i ngach ceist – e.g. scrúdaigh, pléigh
- Maidir le ceisteanna ina dteastaíonn freagraí fada, teastaíonn mioneolas, tuiscint mhaith agus anailís struchtúrtha ar na topaicí agus coincheapa sa cheist
- Teastaíonn samplaí agus fianaise chun tacú le pointí mar is cuí

Ardleibhéal Codanna Sna Scrúduithe

Oide

Roinn A

Tá ceist amháin sa roinn seo. Freagair gach cuid den cheist seo.

Roinn B

Tá ceithre cheist sa roinn seo. Freagair trí cheist ar bith sa roinn seo. Tá 50 marc ag gabháil le gach ceist.

Roinn C

Tá dhá cheist sa roinn seo. Freagair ceist amháin as an dá cheist. Tá 60 marc ag gabháil le gach ceist.

Gnáthleibhéal Codanna Sna Scrúduithe

Roinn A

Tá ceist amháin sa roinn seo.
Freagair gach cuid den cheist
seo.

Roinn B

Tá cúig cheist sa roinn seo.
Freagair ceithre cheist ar bith
sa roinn seo. Tá 50 marc ag
gabháil le gach ceist.

Leithdháileadh Marcanna

Oide

Ardleibhéal

Roinn A 90 marcanna

Roinn B 150 marcanna

Roinn C 60 marcanna

Gnáthleibhéal

Roinn A 100 marcanna

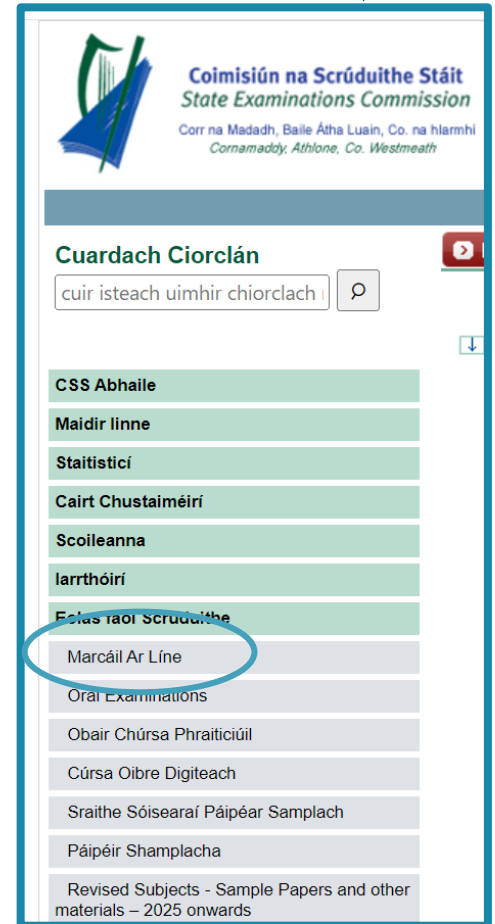
Roinn B 200 marcanna

Díriú ar Mharcáil Ar Líne

Oide

- Freagraí le bheith scríofa sna spásanna sa leabhrán
- Scríobh i ndúch dubh nó i ndúch gorm
- Ní féidir pinn luaidhe nó pionsailí dathadóireachta a úsáid ach le haghaidh sceitsí, graf, agus léaráidí
- Ní gá an spás ar fad a thugtar le haghaidh freagraí a úsáid
- Spás le haghaidh obair bhreise ag deireadh an leabhráin
- Tugtar faoi deara: caithfear gach obair bhreise a lipéadú le huimhir agus le páirt chruinn na ceiste.
- Scanfar an leabhrán – b'fhéidir nach bhfeicfeadh an scrúdaitheoir aon ábhar scríofa a bhíonn lasmuigh de na boscaí

le haghaidh tuilleadh eolais:
www.examinations.ie

Treoracha atá sainiúil don ábhar - GL

Treoracha

Scríobh do chuid freagraí le peann gorm nó le peann dubh. Tá cead agat úsáid a bhaint as peann luaidhe agus as pinn luaidhe dathúcháin faoi choinne sceitsí, graf agus léaráidí amháin.

Scríobh do chuid freagraí sna spásanna atá curtha ar fáil sa leabhrán seo. B'fhéidir nach mbeadh gá agat leis an spás go léir atá ar fáil. Tá spás le haghaidh obair bhreise i gcúl an leabhráin. Lipéadaigh aon obair bhreise go soiléir le huimhir na ceiste agus leis an gcuid den cheist.

Déanfar an leabhrán scrúdaithe seo a scanadh agus is ar scáileán a chuirfear do chuid oibre i láthair an scrúdaitheora. Féadfaidh sé nach bhfeicfidh an scrúdaitheoir aon rud a scríobhfaidh tú taobh amuigh de bhoscaí na bhfreagraí.

Cuiread léarscáil 1:50,000 de chuid Thailte Éireann agus eochair eolais ar fail ar bhileog eile agus tá siad le n-úsáid chun ceisteanna 1(g), 4(a) agus 6(c) a fhreagairt.

Tá **dhá** roinn sa bpáipéar seo.

Roinn A 100 marc
Tá ceist amháin sa roinn seo. Freagair **gach** cuid den cheist seo.

Roinn B 200 marc
Tá cúig cheist sa roinn seo. Freagair **ceithre** cheist ar bith sa roinn seo.
Tá 50 marc ag gabháil le gach ceist.

Treoracha

Scríobh do chuid freagraí le peann gorm nó le peann dubh. Tá cead agat úsáid a bhaint as peann luaidhe agus as pinn luaidhe dathúcháin faoi choinne sceitsí, graf agus léaráidí amháin.

Scríobh do chuid freagraí sna spásanna atá curtha ar fáil sa leabhrán seo. B'fhéidir nach mbeadh gá agat leis an spás go léir atá ar fáil. Tá spás le haghaidh obair bhreise i gcúl an leabhráin. Lipéadaigh aon obair bhreise go soiléir le huimhir na ceiste agus leis an gcuid den cheist.

Déanfar an leabhrán scrúdaithe seo a scanadh agus is ar scáileán a chuirfear do chuid oibre i láthair an scrúdaitheora. Féadfaidh sé nach bhfeicfidh an scrúdaitheoir aon rud a scríobhfaidh tú taobh amuigh de bhoscaí na bhfreagraí.

Cuiread léarscáil 1:50,000 de chuid Thailte Éireann agus eochair eolais ar fail ar bhileog eile agus tá siad le n-úsáid chun ceisteanna 1(g), 4(a) agus 6(c) a fhreagairt.

Tá **dhá** roinn sa bpáipéar seo.

Roinn A 100 marc
Tá ceist amháin sa roinn seo. Freagair **gach** cuid den cheist seo.

Roinn B 200 marc
Tá cúig cheist sa roinn seo. Freagair **ceithre** cheist ar bith sa roinn seo.
Tá 50 marc ag gabháil le gach ceist.

Treoracha atá sainiúil don ábhar- AL

Oide

Treoracha

Scríobh do chuid freagraí le peann gorm nó le peann dubh. Tá cead agat úsáid a bhaint as peann luaidhe agus as pinn luaidhe dathúcháin sna sceitsí, sna graif agus sna léaráidí amháin.

Scríobh do chuid freagraí sna spásanna atá curtha ar fáil sa leabhrán seo. B'fhéidir nach mbeadh gá agat leis an spás go léir atá ar fáil. Tá spás le haghaidh obair bhreise i gcúl an leabhráin. Lipéadaigh aon obair bhreise go soiléir le huimhir na ceiste agus leis an gcuid den cheist.

Déanfar an leabhrán scrúdaithe seo a scanadh agus is ar scáileán a chuirfear do chuid oibre i láthair an scrúdaitheora. Féadfaidh sé nach bhfeicfidh an scrúdaitheoir aon rud a scríobhfaidh tú taobh amuigh de bhoscaí na bhfreagraí.

Tá léarscáil 1:50,000 agus eochair eolais de chuid Thailte Éireann curtha ar fáil ar leathanach eile lena n-úsáid i gceisteanna 1(a), 1(b), agus 5(b).

Tá **thrí** roinn sa bpáipéar seo.

Roinn A 90 marc

Tá ceist amháin sa roinn seo. Freagair **gach** cuid den cheist seo.

Roinn B 150 marc

Tá ceithre cheist sa roinn seo. Freagair **trí** cheist ar bith sa roinn seo. Tá 50 marc ag gabháil le gach ceist.

Roinn C 60 marc

Tá dhá cheist sa roinn seo. Freagair ceist **amháin** as an dá cheist. Tá 60 marc ag gabháil le gach ceist.

Treoracha

Scríobh do chuid freagraí le peann gorm nó le peann dubh. Tá cead agat úsáid a bhaint as peann luaidhe agus as pinn luaidhe dathúcháin sna sceitsí, sna graif agus sna léaráidí amháin.

Scríobh do chuid freagraí sna spásanna atá curtha ar fáil sa leabhrán seo. B'fhéidir nach mbeadh gá agat leis an spás go léir atá ar fáil. Tá spás le haghaidh obair bhreise i gcúl an leabhráin. Lipéadaigh aon obair bhreise go soiléir le huimhir na ceiste agus leis an gcuid den cheist.

Déanfar an leabhrán scrúdaithe seo a scanadh agus is ar scáileán a chuirfear do chuid oibre i láthair an scrúdaitheora. Féadfaidh sé nach bhfeicfidh an scrúdaitheoir aon rud a scríobhfaidh tú taobh amuigh de bhoscaí na bhfreagraí.

Tá léarscáil 1:50,000 agus eochair eolais de chuid Thailte Éireann curtha ar fáil ar leathanach eile lena n-úsáid i gceisteanna 1(a), 1(b), agus 5(b).

Tá **thrí** roinn sa bpáipéar seo.

Roinn A 90 marc

Tá ceist amháin sa roinn seo. Freagair **gach** cuid den cheist seo.

Roinn B 150 marc

Tá ceithre cheist sa roinn seo. Freagair **trí** cheist ar bith sa roinn seo. Tá 50 marc ag gabháil le gach ceist.

Roinn C 60 marc

Tá dhá cheist sa roinn seo. Freagair ceist **amháin** as an dá cheist. Tá 60 marc ag gabháil le gach ceist.

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Cuid 3

Scóp feidhme an mheasúnaithe

Forbraítear Príomhinniúlachtaí trí Eispéiris Ranga

De thoradh tascanna atá cuí agus mealltach a leagan síos, ceisteanna a chur agus aiseolas a thabhairt a chuireann neamhspleáchas an fhoghlaimora chun cinn, tacóidh an measúnú leis an bhfoghlaim agus leis an dul chun cinn, chomh maith le tacaíocht a thabhairt d'fhorbairt phríomhinniúlachtaí an scoláire agus coimriú a thabhairt ar an ngnóthachtáil.

(Sonraíocht Churaclaim le haghaidh Thíreolaíocht na hArdteistiméireachta, **2025, Ich. 22**).

Foghlaim, Teagasc agus Measúnú

Oide

- 1 Déanfar measúnú ar thorthaí foghlama ar bhealaí éagsúla
- 2 Ní mór dul i ngleic leis an sonraíocht ina hiomláine
- 3 Ní mór dul i ngleic gach gné de gach toradh foghlama lena n-áirítear colún "SLA" (foghlaimonn daltaí faoi)

Measúnú ar Thorthaí Foghlama

Oide

T.F. 1.11

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas

Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí

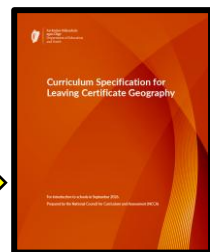
- foirmiú córas ardbhrú agus lagbhrú (lena n-áirítear stoirmeacha):
 - dáileadh éagothrom grianradaíochta
 - cúrsaíocht dhomhanda an atmaisféir (iarmhairt Coriolis)
- saintréithe córas ardbhrú agus lagbhrú: teocht, frasaíocht agus gaoth

1.11 foirmiú agus saintréithe córas ardbhrú agus lagbhrú a bhfuil baint acu le hÉirinn **anailísiú**

Anailísigh

staidéar nó scrúdú a dhéanamh ar rud go mion, rud a mhiondealú chun na bunghnéithe nó an bunstruchtúr a nochtadh; codanna agus coibhneas a shainaithint, agus fianaise a léirmhíniú chun teacht ar chonclúidí

Lch.15

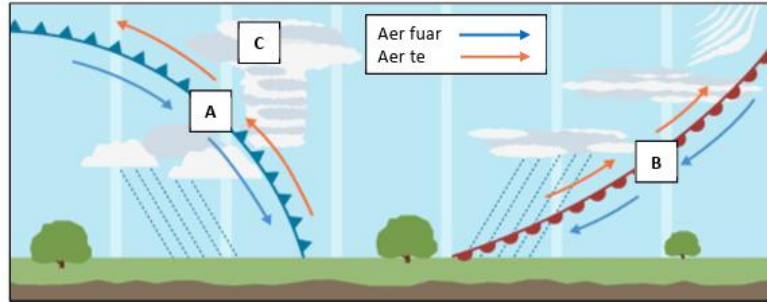
Measúnú ar Thorthaí Foghlama

Oide

Ceist 5 Idirnaisc (50 marc)

(a) Scrúdaigh Fíor 12 ina dtaispeántar córas aimsire fronta agus freagair na ceisteanna a leanas.

Fíor 12

(i) Ainmnigh an cineál fronta aimsire atá á thaispeáint ag A agus an cineál fronta aimsire atá á thaispeáint ag B i bhFíor 12.

A:
B:

(ii) Ainmnigh agus mínigh go hachomair an próiseas atá ag tarlú ag C i bhFíor 12.

(iii) Mínigh go hachomair an fáth a dtarlaíonn córais aimsire fronta in Éirinn go minic.

T.F. 1.11

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas

Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí

- foirmiú córas ardbhrú agus lagbhrú (lena n-áirítear stoirmeacha):
 - dáileadh éagothrom grianradaíochta
 - cúrsaíocht dhomhanda an atmaisféir (iarmhairt Coriolis)
- saintréithe córas ardbhrú agus lagbhrú: teocht, frasaíocht agus gaoth

1.11 foirmiú agus saintréithe córas ardbhrú agus lagbhrú a bhfuil baint acu le hÉirinn a anailísiú

Anailísigh

staidéar nó scrúdú a dhéanamh ar rud go mion, rud a mhiondealú chun na bunghnéithe nó an bunstruchtúr a nochtadh; codanna agus coibhneasa a shainiú, agus fianaise a léirmhíniú chun teacht ar chonclúidí

Ardleinhéal- Sampla 1
Roinn B C5 (c) (i), (ii), (iii)

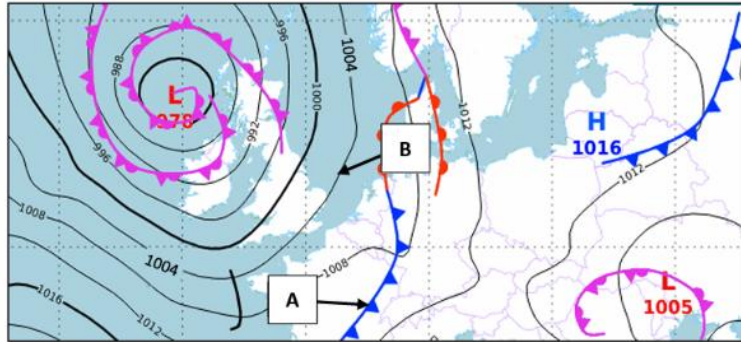
Measúnú ar Thorthaí Foghlama

Oide

T.F. 1.11

(d) Scrúdaigh an chairt aimsire thíos. Cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu fíor nó bréagach atá gach ceann de na ráitis a leanas.

- (i) Is fronta fuar é an fronta a bhfuil an lipéad **A** air.
- (ii) Taispeánann an t-iseabar a bhfuil an lipéad **B** air brú atmaisféarach 1020 hPa.
- (iii) Cuireann **L** ar chairt aimsire lárphointe limistéir ardbhrú in iúl.
- (iv) Tarlaíonn frontaí nuair a ardaíonn aer te mar thoradh ar aer fuar.

	Fíor	Bréagach
(i)	☐	☐
(ii)	☐	☐
(iii)	☐	☐
(iv)	☐	☐

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí

- foirmiú córas ardbhrú agus lagbhrú (lena n-áirítear stoirmeacha):
 - dáileadh éagothrom grianradaíochta
 - cúrsaíocht dhomhanda an atmaisféir (iarmhairt Coriolis)
 - saintréithe córas ardbhrú agus lagbhrú: teocht, frasaíocht agus gaoth

1.11 foirmiú agus saintréithe córas ardbhrú agus lagbhrú a bhfuil baint acu le hÉirinn a anailísú

Anailísigh

staidéar nó scrúdú a dhéanamh ar rud go mion, rud a mhiondealú chun na bunghnéithe nó an bunstruchtúr a nochtadh; codanna agus coibhneas a shainaithint, agus fianaise a léirmhíniú chun teacht ar chonclúid

Gnaithleibhéal - Sampla 1

Roinn A Q (d)

Ceisteanna scrúdaithe ...

- d'fhéadfaí gnéithe ar leith den cholún “Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas” a mheas
- seans nár mhór do scoláirí tagairt a dhéanamh do chomhthéacs ar leith a ndearna siad staidéar air
- seans go dtabharfaí scafláil do scoláirí

Ardleibhéal - Páipéar Shamplach 1

Roinn B C.2a (ii)

(ii) Ainmnigh raon fillsléibhte amháin lasmuigh d'Éirinn agus luaigh an tréimhse foirmithe sléibhte (an t-origineas) inar fhoirmigh sé.

Raon Fillsléibhte:

Oraigineas:

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas

Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí

- dhá shampla dhifriúla sliabhraonta, ceann amháin in Éirinn agus sampla idirnáisiúnta amháin

1.2 scrúdú a dhéanamh ar fhoirmiú sliabhraonta trí phróisis fillte

Scrúdaigh

breathnú go grinn ar argóintí, coincheapa, sonraí, faisnéis, agus/nó scéalta d'fhonn bunús, barúlacha, peirspictíochtaí, treochtaí agus/nó caidrimh a nochtadh

T.F. 1.2

Difrealú sa Tíreolaíocht ag an nGnáthleibhéal & ag an Ardleibhéal

Éileoidh na ceisteanna scrúdaithe go léireoidh na scoláirí foghlaim atá cuí don leibhéal.

(Sonraíocht Churaclaim le haghaidh Thíreolaíocht na hArdteistiméireachta , 2025, lch. 22).

Briathra Gnímh

Tá Príomhinniúlachtaí leabaithe ar fud na dTorthaí Foghlama.

Sonraíonn an Briathar Gnímh ón Toradh Foghlama an leibhéal is airde is féidir leis an scoláire a bhaint amach.

Tarraingeoidh Focail Ordaithe sna páipéir scrúdaithe ar eispéiris foghlama an scoláire atá oiriúnach do gach leibhéal.

Briathra Gnímh agus Focail Treorach: Tuiscint ar an Difríocht eatarthu

Oide

T.F. 2.2

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí

- dáileadh lonnaithe tuaithe, lonnaithe líneach, scaipthe agus chnuasta san áireamh
 - tosca fisiciúla agus daonna, lena n-áirítear ithir, draenáil, fóirithint, iompar agus seirbhísí eile, cóngarach do lonnaithe eile
- 2.2 na tosca a théann i bhfeidhm ar dháileadh na lonnaithe tuaithe in Éirinn a mhíniú

Míniú mionchuntas a thabhairt arna thacú le fáthanna nó cúiseanna

Ardleibhéal - Páipéar Shamplach 2 Roinn A (i)

(i) Scrúdaigh na trí shliocht as léarscáileanna 1:50,000 de chuid Thailte Éireann thíos ina dtaispeántar gréasáin lonnaithe tuaithe éagsúla agus freagair na ceistanna a leanas.

A B C

(i) Ainmnigh na gréasáin lonnaithe tuaithe a thaispeántar ag A, B agus C.

A:
B:
C:

(ii) Cén gréasán is mó a bhaineann le lonnaithe feirme in Éirinn?
Cuir tic (✓) sa bhosca ceart.

A

B

C

An Snáithe Aontaitheach

Cuimseofar rogha ceisteanna leis an scrúdpháipéar ina ndéanfar an méid seo a leanas a mheasúnú ag an leibhéal cuí:

- an fhoghlaim a ndéantar cur síos uirthi sa Snáithe Aontaitheach agus sna trí shnáithe chomhthéacsúla
- cur i bhfeidhm na smaointeoireachta tíreolaíche maidir le dúshláin agus freagairtí sa domhan réadúil

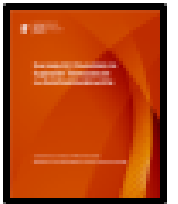
(Sonraíocht Churaclaim le haghaidh Thíreolaíocht na hArdteistiméireachta , 2025, lch. 25).

An Snáithe Aontaitheach:

Tá an Snáithín Aontaithe mar bhunús do chúrsa Tír-eolaíochta na hArdteiste. Tá sé fite fuaite thar na trí snáithíní go léir.

An Phríomhfhoghlaim atá le baint amach:

- Déantar eolas le haghaidh an scrúdú scríofa agus le haghaidh an Tionscadail Tíreolaíochta Feidhmí leis an Snáithe Aontaitheach
- Beidh ar scoláirí a gcuid smaointeoireachta agus scileanna tíreolaíochta a léiriú nuair a dhéanann anailísiú ar shaincheisteanna ón bhfíorshaol
- Beidh scileanna fiosrúcháin amhail léirmhíniú sonraí, measúnú sonraí, agus cumarsáid ina chuid lárnach de cheisteanna scrúdúcháin agus d'obair tionscadail

Measúnú a dhéanamh ar an Snáithe Aontaitheach

Oide

(b) Léigh an t-eolas thíos agus freagair na ceistanna a leanas:

Le blianta beaga anuas, bhí drochthuilte i mbaile beag go minic, go háirithe nuair a bhí báisteach throm ann. Nuair a tharlaíonn tuilte, ní féidir taisteal ar na sráideanna, déantar damáiste do thithe, agus cailleann gnólachtaí áitiúla airgead. Is mian leis an údarás áitiúil cúiseanna agus iarmhairtí na dtuilte a thuiscint.

(i) Mol dhá bhealach a bhféadfaí sonraí nó eolas a bhailiú uathu siúd atá ina gcónaí sa bhaile agus a bhíonn ag obair ann.

1.
2.

T.F. A2,
A6 agus
A7

Gnáthleibhéal-
Páipéar Shamplach 1
Roinn B Ceist 3b(i)

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas

Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí

- smaointeoireacht agus scileanna tíreolaíoch, lena n-áirítear iad siúd a bhaineann le fiosrúchán agus teicneolaíochtaí geospásúla sa phleanáil agus cinnteoireacht eacnamaíoch, timpeallachta agus shóisialta

A2 cur i bhfeidhm agus ról na smaointeoireachta agus scileanna tíreolaíoch sa saol réadúil a aithint

Aithin

fíricí, saintréithe nó coincheapa atá riachtanach (ábhartha/oiriúnach) chun cás, imeacht, próiseas nó feiniméan a thuiscint a shainaithint

- taighde ag an deasc agus allamuigh, ceistanna eiticiúla, sábháilteachta agus inbhuanaitheachta ina measc

A6 taighde a dhéanamh ar shonraí agus faisnéis thíreolaíoch agus modheolaíochtaí cuí á n-úsáid

Déan taighde

sainfhiosrú a dhéanamh, ag úsáid iniúchadh casta agus criticiúil

- sonraí agus faisnéis thíreolaíoch, lena n-áirítear:
 - sonraí príomhúla agus tánaisteacha
 - sonraí cáilíochtúla agus cainníochtúla
 - aerghrianghraif agus íomhánna satailíte
 - cineálacha éagsúla íomhánna
 - cineálacha éagsúla léarscáileanna ar réimse scálaí
 - tacair sonraí gheospásúla
 - graif, cairteacha agus staidreamh

A7 sonraí agus faisnéis thíreolaíoch a anailísiú agus a shintéisiú ó réimse foinsí cuí

Anailísigh

staidéar nó scrúdú a dhéanamh ar rud go mion, rud a mhiondealú chun na bunghnéithe nó an bunstruchtúr a nochtadh; codanna agus coibhneasa a shainaithint, agus fianaise a léirmhíniú chun teacht ar chonclúidí

Measúnú a dhéanamh ar an Snáithe Aontaitheach

Oide

Ceist 4

Gluaiseacht daoine

- (a) Scrúdaigh an tábla i bhFíor 11 ina dtaispeántar líon na n-eisimirceach a d'fhág Éire idir 2021 agus 2024, agus freagair na ceisteanna a leanas.

Fíor 11: Eisimircigh as Éirinn 2021 go 2024

Bliain	Líon na nEisimirceach a d'fhág Éire
2021	54,000
2022	59,600
2023	64,000
2024	65,600

- (i) Bain úsáid as na sonraí i bhFíor 11 agus tarraing graf oiriúnach ar an ngrafpháipéar atá curtha ar fáil ar an gcéad leathanach eile. Ní mór duit an graf a lipéadú ina iomláine agus teideal a chur air.

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas

Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí

- sonraí agus faisnéis thíreolaíoch, lena n-áirítear:
 - sonraí príomhúla agus tánaisteacha
 - sonraí cáilíochtúla agus cainníochtúla
 - aerghrianghraif agus íomhánna satailíte
 - cineálacha éagsúla íomhánna
 - cineálacha éagsúla léarscáileanna ar réimse scálaí
 - tacair shonraí gheospásúla
 - graif, cairteacha agus staidreamh

A7 sonraí agus faisnéis thíreolaíoch a anailísiú agus a shintéisiú ó réimse foinsi cuí

Anailísigh

staidéar nó scrúdú a dhéanamh ar rud go mion, rud a mhiondealú chun na bunghnéithe nó an bunstruchtúr a nochtadh; codanna agus coibhneasa a shainnithint, agus fianaise a léirmhíniú chun teacht ar chonclúidí

- formáidí cumarsáide, lena n-áirítear léarscáileanna, graif, cairteacha, sceitsí, léaráidí, staidreamh, tacair shonraí gheospásúla
- ceisteanna eiticíúla lena n-áirítear feasacht chultúrtha

A9 tuiscint, torthaí, conclúidí agus moltaí maidir leis an tíreolaíocht a chur in iúl go héifeachtach agus go heiticiúil

Cuir in iúl

leaganacha amach cuí a úsáid chun brí a chomhroinnt, malartú a dhéanamh nó eolas a chur i láthair le pobal

Ardleibhéal - Páipéar Shamplach 1
Roinn B C4a (i)

T.F. A7 agus A9

Measúnú a dhéanamh ar an Snáithe Aontaitheach

Ceist 4 Athrú le himeacht ama

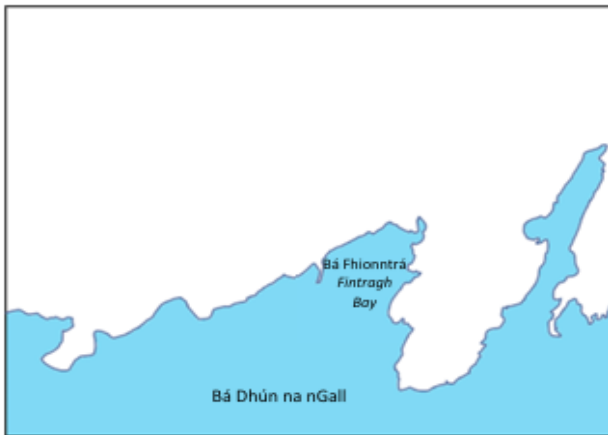
(a) Scrúdaigh an léarscáil 1:50,000 agus an eochair eolais de chuid Thailte Éireann a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Taispeántar thíos sracléarscáil neamhchriochnaithe de na Cealla Beaga. Taispeáin agus lipéadaigh gach ceann de na míreanna atá liostaithe san eochair eolais ar an tsracléarscáil thíos chun í a chríochnú. Tá mír amháin curtha leis an tsracléarscáil agus an eochair eolais duit cheana féin.

Eochair Eolais

	Imeallbhord		Limistéar talún atá os cionn 300m
	Séipéal		Tuama Meigiliteach – Tuama Díngeach (Megalithic Tomb – Wedge Tomb)
	Séipéal (fotrach (in ruins))		Bealach iomlán na siúlóide marcáilte

Sracléarscáil de Cheantar na gCealla Beag

Gnáthleibhéal-Páipéar Shamplach 1 Roinn B Ceist 4a

T.F. A7 agus A9

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas

Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí

- sonraí agus faisnéis thíreolaíoch, lena n-áirítear:
 - sonraí príomhúla agus tánaisteacha
 - sonraí cáilíochtúla agus cainníochtúla
 - aerghrianghraif agus íomhánna satailíte
 - cinéálacha éagsúla íomhánna
 - cinéálacha éagsúla léarscáileanna ar réimse scálaí
 - tacair shonraí gheospásúla
 - graif, cairteacha agus staidreamh

A7 sonraí agus faisnéis thíreolaíoch a anailísiú agus a shintéisiú ó réimse foinsí cuí

Anailísigh

staidéar nó scrúdú a dhéanamh ar rud go mion, rud a mhiondealú chun na bunghnéithe nó an bunstruchtúr a nochtadh; codanna agus coibhneasa a shainiú, agus fianaise a léirmhíniú chun teacht ar chonclúidí

- formáidí cumarsáide, lena n-áirítear léarscáileanna, graif, cairteacha, sceitísí, léaráidí, staidreamh, tacair shonraí gheospásúla
- ceisteanna eiticíúla lena n-áirítear feasacht chultúrtha

A9 tuiscint, torthaí, **conclúidí** agus moltaí maidir leis an tíreolaíocht a chur in iúl go héifeachtach agus go heiticiúil

Cuir in iúl

leaganacha amach cuí a úsáid chun brí a chomhroinnt, malartú a dhéanamh nó eolas a chur i láthair le pobal

Measúnú a dhéanamh ar an Snáithe Aontaitheach

Oide

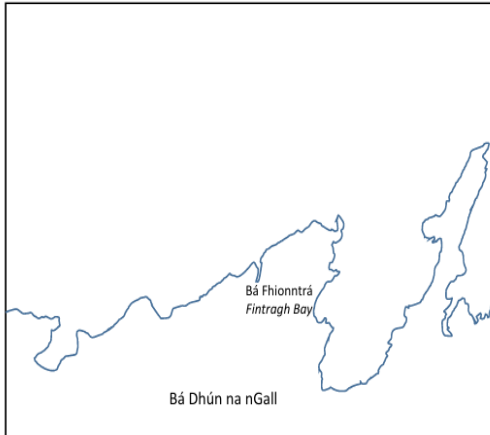
T.F. A7 agus A9

(a) Taispeántar thíos tsracléarscáil neamhchríochnaithe den léarscáil de na Cealla Beaga a ghabhann leis an bpáipéar seo. Taispeáin agus lipéadaigh gach ceann de na míreanna atá liostaithe san eochair eolais ar an tsracléarscáil thíos chun í a chríochnú. Tá mír amháin tarraingthe ar an tsracléarscáil cheana féin agus í lipéadaithe duit san eochair eolais.

Eochair Eolais

	Oifig an phoist		Trá
	Imeallbhord		An limistéar iomlán talún os cionn 300m

Sracléarscáil de na Cealla Beaga

Ardleibhéal - Páipéar Shamplach 1, Roinn A, Ceist 1(a)

Ceist 2 Tírdhreach na hÉireann (50 marc)

(a) Scrúdaigh an léarscáil 1:10,000 agus an eochair eolais de chuid Thailte Éireann a ghabhann leis an bpáipéar seo. Tarraing tsracléarscáil leathscála den limistéar a thaispeántar. Ní mór duit fráma a tharraingt timpeall ar an tsracléarscáil agus na ceithre thaobh go léir ann, agus saighead chun an tuaisceart a léiriú. Ar an tsracléarscáil sin, taispeáin agus lipéadaigh gach ceann díobh seo a leanas:

- Taiscumar Pholl an Phúca (*Pollaphuca reservoir*)
- Coillearnach ag Cnoc na Foraíre (*Santryhill*)
- Bóthar náisiúnta thánaisteach an N81
- CLG Bhaile Coimín (*Blessington GAA*).

Ardleibhéal - Páipéar Shamplach 2, Roinn B, Ceist 2(a)

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí

- sonraí agus faisnéis thíreolaíoch, lena n-áirítear:
 - sonraí príomhúla agus tánaisteacha
 - sonraí cáilíochtúla agus cainníochtúla
 - aerghrianghraif agus íomhánna satailíte
 - cinéalacha éagsúla íomhánna
 - cinéalacha éagsúla léarscáileanna ar réimse scálaí
 - tacair shonraí gheospásúla
 - graif, cairteacha agus staidreamh

A7 sonraí agus faisnéis thíreolaíoch a anailísiú agus a shintéisiú ó réimse foinsí cuí

Anailísigh

staidéar nó scrúdú a dhéanamh ar rud go mion, rud a mhiondealú chun na bunghnéithe nó an bunstruchtúr a nochtadh; codanna agus coibhneasa a shainaithint, agus fianaise a léirmhíniú chun teacht ar chonclúidí

- formáidí cumarsáide, lena n-áirítear léarscáileanna, graif, cairteacha, sceitsí, léaráidí, staidreamh, tacair shonraí gheospásúla
- ceisteanna eiticíúla lena n-áirítear feasacht chultúrtha

A9 tuiscint, torthaí, conclúidí agus moltaí maidir leis an tíreolaíocht a chur in iúl go héifeachtach agus go heiticiúil

Cuir in iúl

leaganacha amach cuí a úsáid chun brí a chomhroinnt, malartú a dhéanamh nó eolas a chur i láthair le pobal

Measúnú a dhéanamh ar an Snáithe Aontaitheach

Oide

Ceist 3 Ag múnú na timpeallachta (50 marc)

(a) Scrúdaigh an t-aerfhótagraf thíos de na Cealla Beaga agus freagair an cheist a leanas.

Tarraing sracléarscáil den aerfhótagraf, ina bhfuil fad iomlán agus leithead iomlán na hiomhá sa fhráma. Ní mór duit gach ceann de cheithre thaobh an fhráma a tharraingt. Taispeáin agus lipéadaigh gach ceann díobh seo a leanas ar do sracléarscáil:

An t-imeallbord	Foirgneamh tionsclaíochta	Báid iascaireachta sa lár ar dheis	Foraois sa chúlra ar chlé

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas

Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí

- sonraí agus faisnéis thíreolaíoch, lena n-áirítear:
 - sonraí príomhúla agus tánaisteacha
 - sonraí cáilíochtúla agus cainníochtúla
 - aerghrianghraif agus íomhánna satailíte
 - cinéalacha éagsúla íomhánna
 - cinéalacha éagsúla léarscáileanna ar réimse scálaí
 - tacair shonraí gheospásúla
 - graif, cairteacha agus staidreamh

A7 sonraí agus faisnéis thíreolaíoch a anailísiú agus a shintéisiú ó réimse foinsí cuí

Anailísigh

staidéar nó scrúdú a dhéanamh ar rud go mion, rud a mhiondealú chun na bunghnéithe nó an bunstruchtúr a nochtadh; codanna agus coibhneasa a shainiú, agus fianaise a léirmhíniú chun teacht ar chonclúidí

- formáidí cumarsáide, lena n-áirítear léarscáileanna, graif, cairteacha, sceitsí, léaráidí, staidreamh, tacair shonraí gheospásúla
- ceisteanna eiticíúla lena n-áirítear feasacht chultúrtha

A9 tuiscint, torthaí, conclúidí agus moltaí maidir leis an tíreolaíocht a chur in iúl go héifeachtach agus go heiticiúil

Cuir in iúl

leaganacha amach cuí a úsáid chun brí a chomhroinnt, malartú a dhéanamh nó eolas a chur i láthair le pobal

**Ardleibhéal -
Páipéar
Shamplach 1**
Roinn B Ceist 3a

T.F. A7 agus A9

Cá háit a mheasúnaítear na Torthaí Foghlama sin sna scrúdpháipéir shamplacha?

T.F. 1.14

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí

- tionchar ar thimpeallachtaí fisiciúla agus daonna lena n-áirítear:
 - tírdhreacha reoite atá ag leá: oighearshruthanna, oighearchaidhpeanna agus talamh síorshiochta
 - cúrsaíocht aigéanach
 - arduithe ar leibhéal na farraige
 - tarluithe adhaimsire
 - cleachtais feirmeoireachta
 - imirce de bharr na haeráide
 - samplaí Éireannacha agus idirnáisiúnta de gach tionchar infheidhme
- 1.14** iniúchadh a dhéanamh ar na héifeachtaí ón athrú aeráide ar thimpeallachtaí fisiciúla agus daonna

Iniúch breathnú, staidéar, nó mionscrúdú córasach a dhéanamh, chun fíricí a chinntiú agus teacht ar chonclúidí nua

T.F. 1.15

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí

- freagairtí lena n-áirítear:
 - comhaontuithe idirnáisiúnta
 - maolú lena n-áirítear gabháil carbóin agus laghdú ar astaíochtaí gas ceaptha teasa
 - oiriúnú atá dírithe ar leochaileacht i leith an athraithe aeráide a laghdú, lena n-áirítear córais réamhrabhaidh, agus bonneagar atá seasmhach ó thaobh na haeráide
 - samplaí Éireannacha, idirnáisiúnta agus domhanda i gcás gach freagra infheidhme
- 1.15** scrúdú a dhéanamh ar na freagairtí ar an athrú aeráide domhanda

Scrúdaigh breathnú go grinn ar argóintí, coincheapa, sonraí, faisnéis, agus/nó scéalta d'fhonn bunús, barúlacha, peirspictíochtaí, treochtaí agus/nó caidrimh a nochtadh

Cá háit a measúnaítear na Torthaí Foghlama sin sna scrúdpháipéir shamplacha?

Seimineár Gréasán Tíreolaíocht na hArdteistiméireachta 15/5/26

TF 1.14
Iniúchadh a dhéanamh ar na héifeachtaí ón athrú aeráide ar thimpeallachtaí fisiciúla agus daonna

TF 1.15
Scrúdú a dhéanamh ar na freagairtí ar an athrú aeráide domhanda

Cá háit a measúnaítear na Torthaí Foghlama sin sna scrúdpháipéir samplacha?

Scan seo

<https://tinyurl.com/5d29szk4>

Páipéar Samplach 1, Ardleibhéal Roinn C, Ceist 7

Ceist 7

(60 marc)

Scrúdaigh iarmhairtí an athraithe aeráide agus an chaoi a dtéann na hiarmhairtí sin i bhfeidhm ar an timpeallacht fhisiceach agus ar an timpeallacht dhaonna. Úsáid samplaí lasmuigh d'Éirinn amháin i do fhreagra.

Ba cheart duit scrúdú a dhéanamh i do fhreagra ar níos mó ná tionchar amháin de chuid an athraithe aeráide ar an suíomh / na suíomhanna a roghnaigh tú, agus ba cheart duit díriú ar na tionchair sin sa timpeallacht fhisiceach agus sa timpeallacht dhaonna. Is féidir léaráidí agus sceitsí ábhartha a úsáid freisin.

T.F. 1.14

Páipéar Samplach 2, Ardleibhéal, Roinn B Ceist 3

Oide

Ceist 3

Daoine agus an Aeráid

(50 marc)

(a) Léigh an t-alt thíos faoi talamh síorshiochta agus freagair na ceisteanna a leanas.

Bionn talamh síorshiochta in áiteanna nach n-ardaíonn an teocht os cionn 0°C ach go hannamh. Léiríodh i staidéir le déanaí gurb é an t-athrú aeráide is cúis le talamh síorshiochta a bheith ag leá ag ráta méadaitheach. De réir mar a leanfaidh teochtaí ar fud an domhain ar aghaidh ag ardú, scaoilfead na gigea-thonaí de ghéas cheaptha teasa ón talamh síorshiochta atá ag leá. Beidh iarmhairtí tromchúiseacha aige sin ar na réigiúin ina bhfuil talamh síorshiochta, agus ar an bpláinéad i gcoitinne.

(i) Déan cur síos ar an mbrí atá leis an téarma *talamh síorshiochta*.

(ii) Ainmnigh áit amháin ina bhfuil talamh síorshiochta le fáil.

(iii) Ainmnigh dhá shampla de ghéas cheaptha teasa.

(iv) Minigh go hachor cheaptha teasa a

(v) Ainmnigh tírdhreach thoradh ar an athrú

- freagairtí lena n-áirítear:
 - comhaontuithe idirnáisiúnta
 - maolú lena n-áirítear gabháil carbóin agus laghdú ar astaíochtaí gas ceaptha teasa
 - oiriúnú atá dírithe ar leochaileacht i leith an athraithe aeráide a laghdú, lena n-áirítear córais réamhrabhaidh, agus bonneagar atá seasmhach ó thaobh na haeráide
 - samplaí Éireannacha, idirnáisiúnta agus domhanda i gcás gach freagra infheidhme

1.15 scrúdú a dhéanamh ar na freagairtí ar an athrú aeráide domhanda

Scrúdaigh

breathnú go grinn ar argóintí, coincheapa, sonraí, faisnéis, agus/nó scéalta d'fhonn bunús, barúlacha, peirspictíochtaí, treochtaí agus/nó caidrimh a nochtadh

T.F. 1.14
&
T.F. 1.15

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí

- tionchar ar thimpeallachtaí fisciúla agus daonna lena n-áirítear:
 - tírdhreacha reoite atá ag leá: oighearshruthanna, oighearchaidhpeanna agus talamh síorshiochta
 - cúrsaíocht aigéanach
 - arduithe ar leibhéal na farraige
 - tarluithe adhaimsire
 - cleachtais feirmeoireachta
 - imirce de bharr na haeráide
- samplaí Éireannacha agus idirnáisiúnta de gach tionchar infheidhme

1.14 iniúchadh a dhéanamh ar na héifeachtaí ón athrú aeráide ar thimpeallachtaí fisciúla agus daonna

Iniúch breathnú, staidéar, nó mionscrúdú córasach a dhéanamh, chun fíricí a chinntiú agus teacht ar chonclúidí nua

Páipéar Samplach 1, Gnáthleibhéal, Roinn B, Ceist 2 (b)(i)

T.F. 1.14

Oide

Páipéar Samplach 2, Gnáthleibhéal, Roinn B, Ceist 6 (c)

(b) (i) Liostaigh dhá shampla idirnáisiúnta (taobh amuigh d'Éirinn) de bhealaí a bhfuil daoine i ndiaidh freagairt don athrú aeráide. I gcás gach sampla, luaigh cé acu maolú nó oiriúnú atá i gceist.

Sampla de fhreagairt don athrú aeráide	Suíomh idirnáisiúnta	Maolú nó Oiriúnú
1.		

(c) Pléigh na tionchair a bhíonn ag an athrú aeráide ar dhaoine faoi cheann **amháin** de na ceannteidil seo a leanas:

- imirce de bharr na haeráide
- ardú ar leibhéal na farraige
- tarluithe adhaimsire.

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí

Foghlaimíonn na scoláirí faoin méid seo a leanas Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí

- tionchar ar thimpeallachtaí fisiciúla agus daonna lena n-áirítear:
 - tírdhreacha reoite atá ag léa: oighearshruthanna, oighearchaidhpeanna agus talamh síorshiochta
 - cúrsaíocht aigéanach
 - arduithe ar leibhéal na farraige
 - tarluithe adhaimsire
 - cleachtais feirmeoireachta
 - imirce de bharr na haeráide
- samplaí Éireannacha agus idirnáisiúnta de gach tionchar infheidhme

1.14 Iníúchadh a dhéanamh ar na héifeachtaí ón athrú aeráide ar thimpeallachtaí fisiciúla agus daonna

- freagairtí lena n-áirítear:
 - comhaontuithe idirnáisiúnta
 - maolú lena n-áirítear gabháil carbóin agus laghdú ar astaíochtaí gas ceaptha teasa
 - oiriúnú atá dírithe ar leochaileacht i leith an athraithe aeráide a laghdú, lena n-áirítear córais réamhrabhaidh, agus bonneagar atá seasmhach ó thaobh na haeráide
- samplaí Éireannacha, idirnáisiúnta agus domhanda i gcás gach freagra infheidhme

1.15 scrúdú a dhéanamh ar na freagairtí ar an athrú aeráide domhanda

Iníúch

breathnú, staidéar, nó mionscrúdú córasach a dhéanamh, chun fíricí a chinntiú agus teacht ar chonclúidí nua

Scrúdaigh

breathnú go grinn ar argóintí, coincheapa, sonraí, faisnéis, agus/nó scéalta d'fhonn bunús, barúlacha, peirspictíochtaí, treochoí agus/nó caidrimh a nochtadh

T.F. 1.15

Cad é an Toradh Foghlama atá á mheasúnú sa cheist seo a leanas?

Seimineár Gréasáin Tíreolaíocht na hArdteistiméireachta 15/5/26

Slideshow Share

Cad é an Toradh Foghlama atá á mheasúnú sa cheist seo a leanas?

Ceist 6 (60 marc)

Fíor 13: Athrú Daonra in Éirinn idir 1975 agus 2025

Bliain	Imirce ghlan	Méadú nádúrtha	Athrú daonra
1975	20	35	55
1980	10	40	25
1985	-10	20	0
1990	-20	20	-5
1995	-10	20	20
2000	50	30	85
2005	-25	45	25
2010	40	50	40
2015	50	35	65
2020	60	25	75
2025	65	20	80

Ardleibhéal
Páipéar Samplach 1
Roinn C
Ceist 6

1. Toradh Foghlam
2. FNS
3. Snáithe

Mar a thaispeántar i bhFíor 13, tá athrú tagtha ar dhaonra na hÉireann le 50 bliain anuas. Déan plé ar na treochtaí atá le feiceáil san athrú ar dhaonra na hÉireann ó 1975.

Ba cheart duit plé a dhéanamh i do fhreagra ar na cúiseanna éagsúla atá leis na treochtaí sin. Ba chóir athrú nádúrtha agus imirce ghlan araon a phlé sa fhreagra.

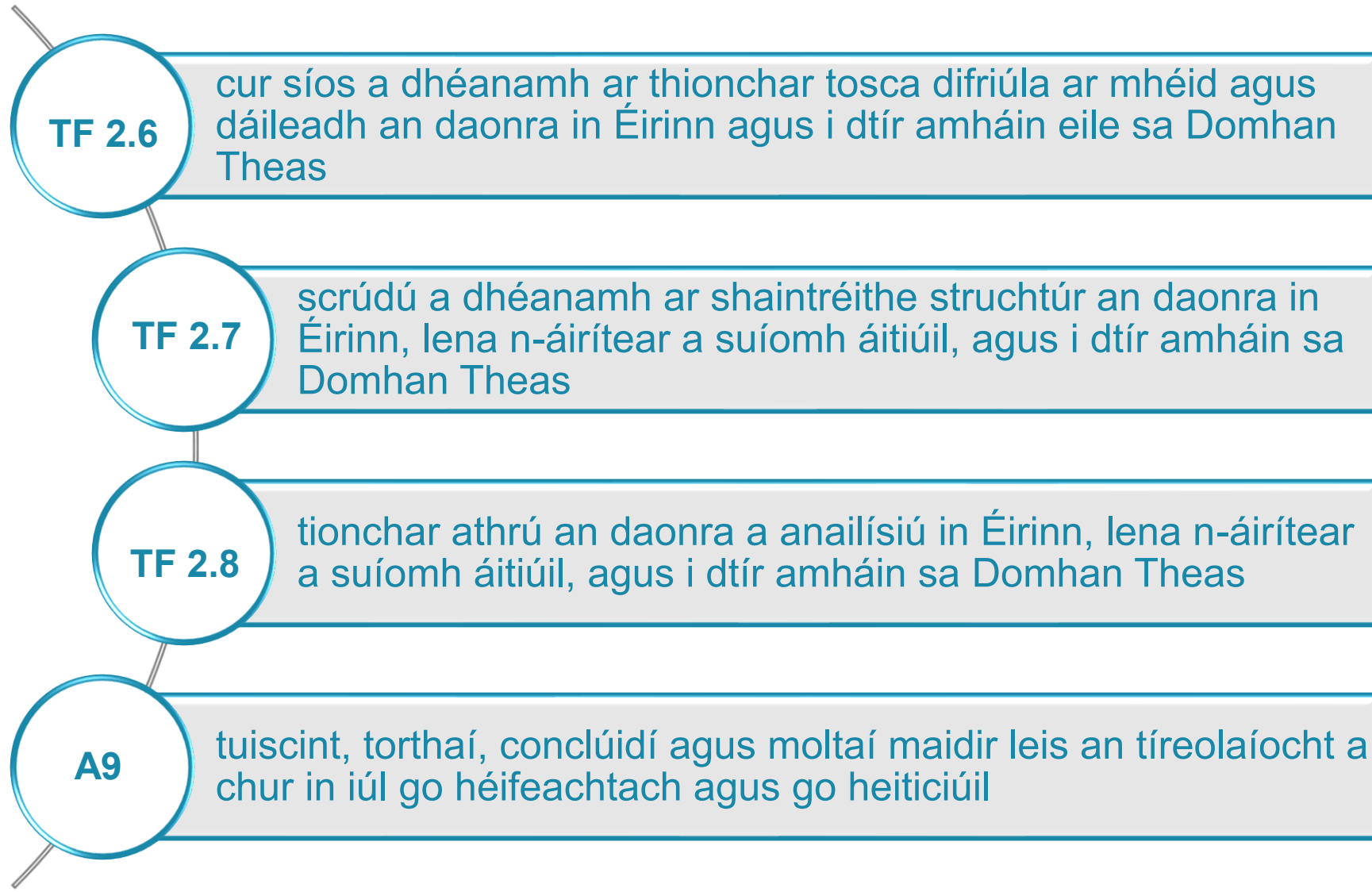
Scan seo

<https://tinyurl.com/2wv76p8j>

Cad é an Toradh Foghlama atá á mheasúnú i gCeist 6?

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

C & F

Inniu . . .

- tuigimid an tábhacht mhór atá leis an sonraíocht
- phléamar struchtúr na scrúdpháipéar samplach ag Ardleibhéal agus Gnáthleibhéal
- rinneamar plé ar an slí a mheasúnaítear na torthaí foghlama thar na snáitheanna le húsáid na scrúdpháipéar samplach

Ceangail linn

<https://oide.ie/ga/>

Tíreolaíocht: Nuacht, eolas agus áiseanna.

Oide

Gach áirithint do mhúinteoirí agus do scoileanna.

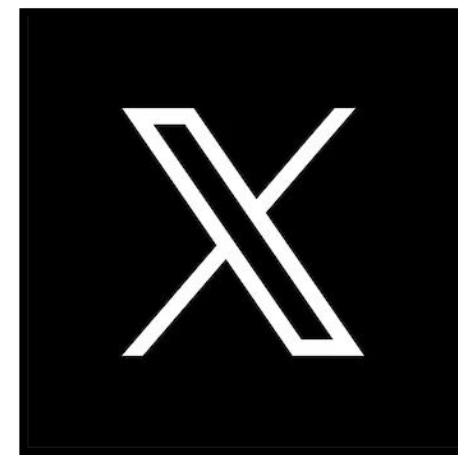
Cláraigh anseo chun an nuacht agus na huasdátuithe is déanaí a fháil ó Oide

Cláraigh anseo

Cláraigh le liosta seachadta an ábhair.

Ceangail linn

@Oide_Geography

NCCA

An Chomhairle Náisiúnta
Curaclaim agus Measúnachta
National Council for
Curriculum and Assessment

An Roinn Oideachais
Department of Education

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Go raibh maith agaibh

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers